

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY 2025

SPIS TREŚCI

› LIST OD KIEROWNICTWA	4
› OBSZARY DZIAŁANIA FUNDACJI	10
› DWUDZIESTY SZÓSTY ROK DZIAŁALNOŚCI	
RÓWNAMY SZANSE W EDUKACJI	11
WSPIERAMY ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH	22
DZIELIMY SIĘ DOŚWIADCZENIEM POLSKIEJ TRANSFORMACJI	34
MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	40
› LUDZIE, PROJEKTY, INICJATYWY	42
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2025 R. ORAZ RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	59
SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	60
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2025 R.	63
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.	66
› RADA DYREKTORÓW	82
› ZARZĄD I PRACOWNICY	83

List od Kierownictwa

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady
Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele!

Rok 2025 był rokiem szczególnym w historii Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności: dwadzieścia pięć lat wcześniej rozpoczęła ona bowiem swoją działalność programową. Z tej okazji 6 czerwca w Warszawie odbyło się spotkanie jubileuszowe, w którym wzięło udział ponad 700 osób, zarówno z kraju jak i zagranicą. Stało się ono wyjątkową sposobnością do podsumowania ćwierćwiecza fundacyjnych działań.

Z okazji jubileuszu Fundacja otrzymała gratulacje i życzenia od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, Marszałka Sejmu Szymona Hołowni, Marszałek Senatu Małgorzaty Kidawy-Błońskiej, Wicemarszałka Senatu Macieja Żywno, Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Obrony Narodowej Władysława Kosiniaka-Kamysza, Ministra Spraw Zagranicznych Radosława Sikorskiego, Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara, Ministra Jana Grabca, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Okolicznościowe listy do Fundacji skierowało także wiele innych postaci i instytucji.

W jubileuszowym spotkaniu udział wzięli znakomici goście, a wśród nich Minister Wojciech Kolarski z posłaniem od Prezydenta Andrzeja Dudy, Wicemarszałek Sejmu Włodzimierz Czarzasty, Prezydent Aleksander Kwaśniewski, Premierzy Jerzy Buzek, Marek Belka i Janusz Steinhoff, Rzeczniczka Praw Dziecka Monika-Horna-Cieślak, Senatorowie Marek Borowski i Krzysztof Kwiatkowski, Minister Władysław Teofil Bartoszewski, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Ministra Anna Radwan-Röhrenscheff, Podsekretarz Stanu w MSZ, Ministra Maria Ejchart, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, a także przedstawiciele ambasad krajów związanych z programami PAFW, a wśród nich Daniel Lawton, Chargé d'affaires Stanów Zjednoczonych w Polsce.

Obecne były również inne ważne dla Fundacji osoby, obok Członków Rady Dyrektorów PAFW, to przede wszystkim liderzy organizacji pozarządowych realizujących fundacyjne programy. Z całej Polski przybyli także najaktywniejsi uczestnicy przedsięwzięć PAFW: przedstawiciele Ośrodków Działaj Lokalnie, Lokalnych Partnerstw PAFW, licznych organizacji obywatelskich, szkół i bibliotek, animatorzy aktywności lokalnej i ich tutorzy, dziennikarze mediów lokalnych, a także 130-osobowa grupa stypendystów Programu Lane'a Kirklanda oraz wielu innych fundacyjnych przyjaciół.

Jubileuszowe wydarzenie stało się okazją do przypomnienia, że utworzona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości Fundacja Wolności od początku realizowała podwójną misję: umacniania efektów polskich przemian zapoczątkowanych w 1989 roku oraz dzielenia się doświadczeniami Polski w zakresie transformacji z innymi krajami Europy Środkowej i Wschodniej. Oczywiście tak szeroko zdefiniowane cele musiały zostać uściślone; musieliśmy dokonać wyboru. Postanowiliśmy więc, że na terenie Polski Fundacja będzie koncentrować się na tych grupach społecznych i środowiskach, które wymagały szczególnego wsparcia w okresie przemian, zwłaszcza na terenach wiejskich i w małych miastach. Dlatego też od początku w naszej działalności krajowej dominują dwa motywy. Pierwszym jest wyrównywanie szans edukacyjnych, w połączeniu z ogólną poprawą jakości oświaty. A drugim – wspieranie lokalnych społeczności, zwłaszcza inicjatyw obywatelskich służących rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz pobudzaniu aspiracji na rzecz dobrych zmian.

Ten drugi motyw od początku traktowaliśmy zarazem jako środek budowy i umacniania kapitału społecznego, którego wielkość oznacza zaufanie i zdolność do współpracy – a więc zdolność do rozwoju na poziomie lokalnym oraz w szerszej skali. Towarzyszyło nam bowiem przekonanie, że kapitał społeczny oraz edukacja – zarówno jej jakość jak i dostęp do niej – to dwa ogromnie ważne czynniki długofalowego rozwoju kraju.

W ciągu dwudziestu pięciu lat Fundacja zainicjowała 40 programów, na które przeznaczyła 305 milionów dolarów z własnych środków, a równocześnie do jej programów udało się pozyskać 299 milionów dolarów z innych źródeł.

Dzięki tym środkom stało się możliwe przyznanie 36 tysięcy stypendiów na studia dla młodzieży z niezamożnych rodzin z małych miejscowości, zapoznanie ponad 230 tysięcy nauczycieli z nowoczesnymi metodami nauczania, przeprowadzenie 23 tysięcy projektów lokalnych skierowanych do setek tysięcy odbiorców, a także realizacja przez 16 tysięcy studentów-wolontariuszy ponad 45 tysięcy inicjatyw edukacyjnych dla 467 tysięcy dzieci i młodzieży. Ponadto 38 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych oraz innych osób aktywnych w swoich lokalnych społecznościach zostało objętych szkoleniami służącymi podnoszeniu ich kwalifikacji i kompetencji.

Jednocześnie, zgodnie ze swoją misją, od początku Fundacja Wolności angażowała się w przekazywanie innym krajom wiedzy jaką Polska zdobyła podczas ustrojowej transformacji oraz integracji z Unią Europejską. Od 2000 roku gościła w Polsce około 17 tysięcy osób z Europy Wschodniej – najwięcej z Ukrainy – a także z Kaukazu Południowego i Azji Centralnej. W tej licznej grupie znalazło się prawie 12 tysięcy liderów studenckich oraz profesjonalistów, blisko 4000 uczestników programu „Przemiany w Regionie” (RITA), a także ponad 1000 stypendystów Programu Kirklanda.

Jubileuszowe wydarzenie stworzyło również szczególną okazję do przywołania tych przedsięwzięć, które Fundacja realizuje od samego początku swojego istnienia.

W programie „English Teaching”, rozpoczętym w roku 2000, przeprowadzono prawie 1300 projektów służących promocji i nauczaniu języka angielskiego wśród dzieci i młodzieży na terenach wiejskich i w małych miastach, a zarazem inspirujących do podejmowania wartościowych inicjatyw społecznych.

W sferze edukacji od 25 lat wyjątkową rolę odgrywa program „Szkoła Ucząca Się”, który objął całościowym wsparciem ponad 12 tysięcy placówek szkolnych. Nastąpiła w nich poprawa jakości nauczania, czemu służyło wprowadzanie rozwiązań opartych na badaniach oraz najlepszych doświadczeniach zagranicznych i krajowych. Program nie tylko zmieniał sposób pracy uczestniczących w nim nauczycieli i dyrektorów szkół, ale także wywierał realny wpływ na cały system oświaty w Polsce. Wypracowane w ramach programu i upowszechniane przez lata dobre praktyki, takie jak ocenianie kształtujące, stały się integralną częścią głównego nurtu edukacyjnego.

Pierwszym przedsięwzięciem Fundacji oferującym granty na aktywizację społeczności w małych miejscowościach był program „Działaj Lokalnie”. Dzięki niemu wsparcie uzyskało 17 tysięcy inicjatyw obywatelskich. Zaangażowało się w nie blisko 6 milionów osób, w tym ponad 273 tysiące wolontariuszy. Przez 25 lat program „Działaj Lokalnie” przeszedł długą drogę organicznego rozwoju i stał się unikalnym w skali europejskiej. Budowana od 2004 roku sieć Ośrodków Działaj Lokalnie, przyznających dotacje w otwartych konkursach grantowych, powiększyła się z 15 do 77 – obecnie obejmuje 673 gminy.

Swoją ofertę nieustannie rozszerzał utworzony także w 2000 roku Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl. Od lat stanowi on istotny komponent całej infrastruktury trzeciego sektora w Polsce; tylko w minionym roku skorzystało z niego około 4 miliony użytkowników.

Natomiast pierwszym przedsięwzięciem Fundacji o charakterze międzynarodowym był Program Stypendialny im. Lane’a Kirklanda – dziś pośród ponad tysiąca jego absolwentów znajdują się liderzy życia społecznego, gospodarczego i politycznego w trzynastu krajach regionu.

Również w roku 2000 Fundacja Wolności zainicjowała swój drugi zagraniczny program – „Przemiany w Regionie”. W jego ramach polskie organizacje pozarządowe przeprowadziły 1253 projekty, dzieląc się ze swoimi partnerami na Wschodzie doświadczeniami Polski w zakresie przemian społeczno-gospodarczych oraz integracji europejskiej. Projekty te w dużej mierze dotyczyły funkcjonowania i rozwoju lokalnego samorządu oraz społeczeństwa obywatelskiego.

Przez następne lata Fundacja uruchamiała kolejne programy, z których większość do dziś jest kontynuowana. W szczególności warto odnotować, że w 2008 roku, dzięki współpracy z Fundacją Billa i Melindy Gatesów, PAFW otrzymała grant w wysokości 31 milionów dolarów na realizację Programu Rozwoju Bibliotek. Przedsięwzięcie to w istotny sposób zmieniło rzeczywistość 4200 polskich bibliotek w małych miejscowościach, przekształcając je w nowoczesne ośrodki informacji, edukacji i kultury, pełne obywatelskiej aktywności. Ponad 12 tysięcy bibliotekarek i bibliotekarzy uczestniczyło w różnego typu szkoleniach, zaś ich placówki otrzymały sprzęt komputerowy, oprogramowanie oraz bezpłatny dostęp do Internetu.

Od dziesięciu lat w Warszawie działa unikalna instytucja – Szkoła Edukacji Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego. Jej program, opracowany we współpracy PAFW z Columbia University Teachers College w Nowym Jorku, od początku wyznacza nowe standardy w przygotowaniu do zawodu nauczyciela. Szkoła Edukacji prowadzi pierwsze w Polsce dzienne studia podyplomowe, które łączą intensywną praktykę

z nauczaniem akademickim – dotychczas ukończyło je 400 osób. Z oferty Szkoły korzystają także czynni nauczyciele; już ponad 11 tysięcy z nich uczestniczyło w studiach zaocznych, szkoleniach i kursach. Szkoła Edukacji PAFW i UW to dziś synonim wysokiej jakości kształcenia nauczycieli, a różnorodne wydarzenia popularyzujące jej metody przyciągnęły blisko 21 tysięcy osób. Eksperci Szkoły Edukacji, podobnie jak i programu „Szkoła Ucząca Się”, od lat aktywnie uczestniczą w kształtowaniu polityki oświatowej w Polsce. Ich rola zyskała na znaczeniu od początku 2024 roku, gdy zostali zaproszeni do udziału w pracach nad zmianami w polskiej edukacji, w tym także nad nową podstawą programową.

W 2022 roku, we współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi w Polsce, Fundacja Wolności zaangażowała się w działania na rzecz Ukrainy, która stała się ofiarą rosyjskiej agresji. Podjęła takie działania zarówno poprzez swoje programy o charakterze krajowym jak i międzynarodowym. Tuż po wybuchu wojny uruchomiła wsparcie rzeczowe i finansowe dla ludności cywilnej w Ukrainie w postaci sprzętu medycznego, lekarstw, żywności i transportu. Jednocześnie włączyła się w inicjatywy pomocowe skierowane do uchodźców wojennych w Polsce. Niezwłocznie rozpoczęła nowy program – „Wspieramy Ukrainę” – skierowany do polskich organizacji obywatelskich zaangażowanych w pomoc ukraińskim uchodźcom w Polsce oraz ludności cywilnej w Ukrainie. Na program ten PAFW przeznaczyła dotąd 14 milionów złotych, zaś z jego oferty skorzystało bezpośrednio 180 tysięcy uchodźców przebywających w Polsce, a także 167 tysięcy osób w Ukrainie.

Warto odnotować, iż w ubiegłym, jubileuszowym roku w większości fundacyjnych programów, obok planowych, standardowych wydarzeń, odbywały się również spotkania nawiązujące do rocznicowego motywu. Dokonywano podczas nich posumowania i oceny zdobytych doświadczeń, a także formułowano propozycje na przyszłość. Wskazywano, że choć wiele z programów Fundacji zostało zainicjowanych już wiele lat wcześniej, to obecnie ich kształt różni się od tego z przeszłości. Są one bardziej rozbudowane, a przede wszystkim zawsze były elastyczne i otwarte na nowe możliwości oraz wyzwania, które wiązały się z pozyskiwaniem środków unijnych, reformą edukacji, ogólnością pandemią, kolejnymi etapami rewolucji cyfrowej, wybuchem wojny w Ukrainie i napływem uchodźców, niepokojącym stanem zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, a także – w ostatnim czasie – budową i umacnianiem odporności społecznej.

Zamykając ćwierćwiecze fundacyjnej działalności z wdzięcznością i uznaniem myślimy o tych, którzy przez lata współtworzyli programowy dorobek Fundacji Wolności. Pragniemy więc serdecznie podziękować naszym partnerom, liderom społecznym, organizacjom pozarządowym oraz innym instytucjom zaangażowanym w przedsięwzięcia Fundacji. Przede wszystkim jesteśmy wdzięczni organizacjom, które podjęły się roli Realizatorów fundacyjnych programów, a w nich – znakomitą zespołom kompetentnych, pełnych inwencji i zapału osób.

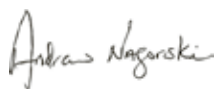
Słowa najszczerzych podziękowań kierujemy do Członków Rady Dyrektorów Fundacji, byłych i obecnych, na których życzliwość, pomoc, wiedzę oraz doświadczenie zawsze mogliśmy liczyć. Ogromnie żałujemy, że niektórzy z nich nie doczekali fundacyjnego jubileuszu. Odeszli od nas: John P. Birkelund, pierwszy przewodniczący Rady Dyrektorów, Zbigniew Brzeziński, Frederick M. Bohen, Colin G. Campbell, John H. D'Arms, Robert G. Faris, Aleksander Koj i Nicholas A. Rey, a przed dwoma miesiącami z wielkim smutkiem pożegnaliśmy Krzysztofa Pawłowskiego.

Pragniemy wyrazić naszą wdzięczność Annie Fornalczyk i Josephowi C. Bellowi za ich wielki wkład w kształtowanie działalności Fundacji; w ubiegłym roku, po 25 latach, zrezygnowali oni z członkostwa w Radzie Dyrektorów. Cieszymy się, że w maju tego roku do grona Członków Rady dołączyła Katarzyna Maniszewska.

Wreszcie z największą serdecznością dziękujemy całemu Zespołowi Fundacji Wolności; naszym obecnym oraz byłym Pracownikom i Współpracownikom. Ogromnie cenimy sobie ich oddanie, energię i profesjonalizm; bez ich codziennej pracy i głębokiego zaangażowania nie moglibyśmy dziś z taką satysfakcją dokonywać bilansu fundacyjnego ćwierćwiecza.

Na minione 25 lat działalności spoglądamy w przekonaniu, że przez cały ten czas Fundacja była konsekwentna w realizacji swojej misji ustalonej w 2000 roku, a jednocześnie potrafiła dopasowywać podejmowane przez siebie działania do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań, w Polsce i za granicą. Z ufnością oczekujemy kolejnych dekad aktywności Fundacji, głęboko wierząc, że pomyślną dla niej perspektywę wyznaczają zarówno zdobyte już doświadczenia jak i niezachwiane wsparcie ze strony fundacyjnych Partnerów.

Nowy Jork – Warszawa, czerwiec 2026 r.

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Obszary działania Fundacji

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	12
› RÓWNAĆ SZANSE	13
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	14
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	15
› PROJEKTOR – WOŁONTARIAT STUDENCKI	17
› STYPENDIA POMOSTOWE	18
› UNIwersytety TRZECIEGO WIEKU (UTW)	19
› KURS NA ODPORNOŚĆ	20

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	23
› DZIAŁAJ LOKALNIE	24
› SEKTOR 3.0	25
› PROGRAM LIDERSKI PAFW	27
› PRO PUBLICO BONO	28
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	29
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	31
› ZIELONY LIDER	32

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	35
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	36
› WSPIERAMY UKRAINĘ	37
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	38
› MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)	40

Równamy szanse w edukacji

› ENGLISH TEACHING	12
› RÓWNAĆ SZANSE	13
› SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)	14
› SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW	15
› PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI	17
› STYPENDIA POMOSTOWE	18
› UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)	19
› KURS NA ODPORNOŚĆ	20

ENGLISH TEACHING

Realizowany od 2000 roku program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi, a tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach.

Promując naukę języka angielskiego, „English Teaching” pobudza i rozwija różnorakie inicjatywy społeczne. Ich efekty często wykraczają poza założony cel, co wyraża się w ogólnej aktywizacji społeczności lokalnych. Działania programu kierowane są głównie do nauczycieli języka angielskiego uczących w szkołach podstawowych oraz w przedszkolach na terenach wiejskich i w małych miastach. Przed 2019 wiele inicjatyw realizowanych było w gimnazjach. W ofercie programu znajdują się szkolenia dla nauczycieli połączone z możliwością prowadzenia przez nich projektów z uczniami, a także pomoc w przygotowaniu takich projektów w formie szkoleń i doradztwa.

W latach 2000-2025, poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z małych miejscowości, dofinansowano 1284 projekty, w wyniku których w wielu szkołach powstały kluby miłośników kultury anglosaskiej i języka angielskiego, biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz koła teatralne. Organizowano liczne konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. Dzieci i młodzież miały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów oraz uczestnictwa w lekcjach prowadzonych przez „native speakers”.

W projektach uczestniczyło bezpośrednio ponad 75 tysięcy uczniów i blisko 5 tysięcy nauczycieli, a pośrednio

ponad 200 tysięcy rodziców oraz innych członków lokalnych społeczności.

W ofercie programu są również letnie obozy językowe dla dzieci i młodzieży. W latach 2006-2025 wzięło w nich udział ponad dwa tysiące osób.

Nauczyciele języka angielskiego z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców mogą korzystać ze szkoleń metodycznych „Weekends with English Teaching”. Dotychczas przeprowadzono 175 takich szkoleń, a łącznie uczestniczyło w nich ponad 8 tysięcy osób.

W ramach programu zorganizowano 21 ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz przedstawicieli zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw; wzięło w nich udział łącznie ponad 9 tysięcy osób. Te coroczne spotkania służą między innymi rozwojowi sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego z małych miejscowości, są wspierane przez portal społecznościowy i regularne e-newsy o innych inicjatywach edukacyjnych, takich jak granty na projekty, szkolenia czy konkursy. W 2025 roku, w spotkaniu „English Teaching Market”, wzięło udział blisko 300 uczestników.

FAKTY I LICZBY

1284 projekty dofinansowano poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół i organizacji pozarządowych z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY
10 702 850 USD
w tym 454 574 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
englishteaching.org.pl

REALIZATOR PROGRAMU:
Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

Od 2015 roku, z inicjatywy Ambasadorów „English Teaching” – najaktywniejszych nauczycieli uczestniczących w programie – działa Ogólnopolskie Stowarzyszenie Anglistów „English Teaching”, którego głównym celem

jest doskonalenie zawodowe nauczycieli angielskiego, szczególnie z małych miejscowości, a także prowadzenie działań rzeczniczych. ■

RÓWNAĆ SZANSE

Celem prowadzonego od 2001 roku programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans na dobry start w dorosłe życie dzieci i młodzieży z terenów wiejskich i małych miast, poprzez podnoszenie ich kompetencji i rozwój umiejętności społecznych, takich jak praca w zespole, umiejętność planowania swoich działań, a także zdolność pozyskiwania wsparcia dla realizacji wytyczonych celów.

W ramach programu organizacje pozarządowe, domy kultury oraz biblioteki ubiegają się o dotacje na projekty, które pobudzają aspiracje dzieci i młodzieży, sprzyjają rozwijaniu przez nich umiejętności osiągnięcia samodzielnie i realistycznie postawionych celów, uczą radzenia sobie z emocjami, kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnego środowiska. Dzięki projektom młodzi ludzie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły.

W 2025 roku, w ramach Konkursu „Małe Granty”, zakończono realizację 77 projektów. Wśród nich znajdują się inicjatywy służące promocji zaangażowania społecznego młodzieży poprzez organizację różnorodnych wydarzeń kierowanych do całej lokalnej społeczności (np. sprzątanie okolicy, działania edukacyjne na temat zdrowego odżywiania), czy też zagospodarowania przestrzeni publicznej (malowanie murali, stworzenie

ogrodu warzywnego, wyznaczenie w bibliotece strefy do nagrywania przez młodzież podcastów). Celami projektów są również poszerzanie zakresu działań edukacyjno-kulturalnych poprzez organizację gier terenowych inspirowanych lokalnymi legendami, prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci z pobliskiego przedszkola, a także wystawianie spektakli teatralnych.

Istotnym komponentem programu są szkolenia dla koordynatorów projektów; podnoszą ich kwalifikacje, uczą prowadzenia projektu z położeniem nacisku na angażowanie młodzieży jako aktywnego twórcy, uczestnika i bezpośredniego realizatora przedsięwzięcia.

Ofertę „Równać Szanse” uzupełnia Letnia Szkoła Młodzieżowych Liderów, w której każdorazowo bierze udział ponad 20 uczestników projektów zrealizowanych w ramach programu. Tygodniowe warsztaty, które odbywają się w wakacje, stwarzają młodzieży możliwości

FAKTY I LICZBY

3650 projektów z udziałem 158 000 uczestników – pośrednio wzięło w nich udział ponad **592 000 osób** – zrealizowano w ramach programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY
20 318 378 USD
w tym 660 765 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
rownacszanse.pl

REALIZATOR PROGRAMU:
Fundacja Civis Polonus

doskonalenia umiejętności planowania i realizacji działań społecznych oraz zdobycia wiedzy w obszarze edukacji obywatelskiej.

Efekty 25 lat programu to przede wszystkim ponad 3650 zrealizowanych projektów z udziałem blisko 158 tysięcy uczestników (a pośrednio ponad 592 tysięcy osób), a także aktywizacja i integracja lokalnych środowisk wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży.

W 2025 roku odbyła się piąta edycja akcji „Gotowi na przyszłość”, która stanowi przestrzeń debaty i wymiany doświadczeń między młodzieżą a dorosłymi w obliczu wyzwań, przed jakimi stoją dziś młodzi ludzie. Tematem wiodącym wydarzenia, zorganizowanego we współpracy z portalem Goniec, była rola nowych technologii w życiu młodzieży – ich wpływu na zdrowie psychiczne, sposób uczenia się i budowanie relacji przez młodych ludzi. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęła Rzeczniczka Praw Dziecka Monika Horna-Cieślak. Partnerami wydarzenia były program „Sektor 3.0”, program „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki” oraz portal Nastoletni Azyl. Patronem medialnym był portal ngo.pl. W latach 2022-23 rolę partnera medialnego akcji „Gotowi na przyszłość” pełnił portal Onet, zaś od 2024 roku partnerem medialnym jest portal Goniec.

Program „Równać Szanse” został laureatem Nagrody im. Janusza Korczaka w kategorii „Instytucje i organizacje”.

Cel nagrody, której organizatorem jest Uczelnia Korczaka – Akademia Nauk Stosowanych, to promowanie idei Janusza Korczaka oraz wspieranie zmian w edukacji poprzez nagradzanie tych, którzy w swojej działalności kierują się podmiotowością dzieci oraz wspierają najmłodszych i ich rodziny w trudnych sytuacjach, a także tworzą środowiska przyjazne szczęśliwemu dzieciństwu.

W ramach programu Fundacja wspiera przedsięwzięcie Kluby Młodego Odkrywcy (KMO), realizowanego przez Centrum Nauki Kopernik, które stanowi kontynuację projektu modelowego zainicjowanego w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe. Celem Klubów Młodego Odkrywcy jest pobudzanie wśród dzieci i młodzieży zainteresowania naukami ścisłymi. Ich formuła umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych, łatwo dostępnych materiałów.

W 2025 roku w Centrum Nauki Kopernik odbyło się czternaste międzynarodowe Forum Klubów Młodego Odkrywcy. W wydarzeniu wzięło udział 270 osób, w tym ponad 60 osób z Armenii, Gruzji, Mołdawii, Rumunii i Ukrainy, a także z Etiopii, Izraela, Kenii i Kuby. Forum stanowi platformę kontaktów i wymiany doświadczeń, służy również promocji Klubów. Sieć KMO liczy obecnie blisko 800 jednostek; poza polskimi należy do niej ponad 400 KMO działających w Armenii, Gruzji, Ukrainie i Mołdawii. ■

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

W ramach programu, realizowanego od 2000 roku, prowadzone są kompleksowe działania na rzecz podniesienia poziomu polskiej oświaty z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych i krajowych. Poprawa jakości pracy szkół odbywa się głównie poprzez szkolenia nauczycieli i dyrektorów szkół, zwłaszcza z terenów wiejskich i małych miast.

Oferta szkoleniowa „SUS” uwzględnia długofalowe działania służące całociowemu rozwojowi szkół, roczne kursy e-learningowe dla nauczycieli, jednodniowe warsztaty dla rad pedagogicznych, a także Studia Podyplomowe dla Liderów Oświaty prowadzone we współpracy z Uniwersytetem Civitas.

„SUS” wprowadza w codzienną praktykę szkół autorski system zapewniania jakości, który podnosi efektywność nauczania i wspiera rozwój uczniów. Kluczowym narzędziem pracy ze szkołami jest ocenianie kształtujące oraz inne nowoczesne strategie uczenia. Dzięki partnerstwu ucznia i nauczyciela wspierana jest motywacja i poczucie sprawstwa wśród dzieci i młodzieży. Badania ewaluacyjne potwierdzają, że udział w programie „SUS” przynosi korzyści całej społeczności szkolnej. Młodzi ludzie stają się odpowiedzialni za proces uczenia się i lepiej są przygotowani do dorosłości; nauczyciele rozwijają praktyczne

umiejętności i poznają innowacyjne metody pracy; dyrektorzy zdobywają kompetencje niezbędne w prowadzeniu nowoczesnej szkoły; a szkoły budują dobre relacje wewnątrz społeczności szkolnej i ze swoim otoczeniem lokalnym. Uczestniczące w programie placówki, udoskonalając pracę nauczycieli, monitorują rezultaty podejmowanych działań, a zarazem dzielą się między sobą najlepszymi praktykami. W efekcie „SUS” zwiększa skuteczność nauczania, wzmacnia autonomię zespołów nauczycielskich, rozwija szkołę jako organizację uczącą się, a także promuje współpracę ze środowiskiem zewnętrznym.

W ciągu 25 lat w programie uczestniczyło 12 500 szkół, z czego blisko 1700 brało udział w kluczowych działaniach, ukierunkowanych na wdrażanie oceniania kształtującego. Szkoleniami oferowanymi w ramach różnych komponentów programu „SUS” objęto ponad 200 tysięcy nauczycieli oraz blisko 11 tysięcy dyrektorów szkół.

FAKTY I LICZBY

12 500 szkół uczestniczyło w programie w ciągu 25 lat. Szkoleniami oferowanymi w ramach „SUS” zostało objętych **200 000 nauczycieli**.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

17 740 748 USD

w tym 645 797 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

sus.ceo.org.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Centrum Edukacji Obywatelskiej

W ostatnich latach oferta programu była rozbudowywana. W obliczu zmian w polskim systemie oświaty, pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie, która doprowadziła do napływu wielkiej fali uchodźców do Polski, konieczne stało się zapewnienie szkołom dodatkowego wsparcia. Program „SUS” został rozszerzony o inicjatywę „Odporna szkoła”, mającą na celu sieciowanie placówek szkolnych, rozwój kompetencji nauczycieli oraz wzmocnienie umiejętności dyrektorów w zakresie zarządzania w warunkach kryzysowych. Do tej pory w tego typu działaniach udział wzięło około 6 tysięcy osób.

Istotnym elementem programu jest upowszechnianie wyników analiz eksperckich oraz prezentacja dobrych praktyk w obszarze edukacji, wychowania uczniów i or-

ganizacji pracy szkoły. Od lata są one wykorzystywane, także w polityce oświatowej władz, do poprawy jakości systemu edukacji, a obecnie zespół ekspertów „SUS” aktywnie uczestniczy w pracach i konsultacjach dotyczących nowych rozwiązań prawnych.

Wieloletnie doświadczenia programu „SUS” wykorzystywane jest również w inicjatywach edukacyjnych finansowanych ze środków unijnych. Należą do nich między innymi: „Cyfrowa Szkoła”, Akademia Liderów Oświaty Szkoły Uczącej Się (ALO SUS), „Szkoła dla Innowatora”, czy „Przyjazna Szkoła”. Ich celem jest kształtowanie wśród uczniów kompetencji niezbędnych w dorosłym życiu, czemu służy upowszechnianie innowacyjnych metod nauczania, oceniania, a także organizacji pracy szkoły. ■

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

To wspólne przedsięwzięcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Uniwersytetu Warszawskiego. Program Szkoły powstał w ścisłej współpracy z renomowanym ośrodkiem kształcenia nauczycieli – Columbia University Teachers College w Nowym Jorku. Szkoła Edukacji PAFW i UW oferuje jedyne w Polsce stacjonarne studia podyplomowe dające uprawnienia nauczycielskie.

Studia są bezpłatne a studenci mogą ubiegać się o stypendium pomagające w pokryciu kosztów utrzymania, a także o miejsce w akademiku UW.

Integralną częścią kształcenia nauczycieli w Szkole Edukacji są codzienne praktyki w szkołach. Tak więc studenci uczestniczą zarówno w zajęciach akademickich, jak i są obecni w klasie – obserwują lekcje, samodzielnie je pro-

wadzą lub współprowadzą, uczestniczą także w radach pedagogicznych oraz w zebraniach z rodzicami. Doświadczenia szkolne są na bieżąco omawiane podczas zajęć akademickich. Szkoła Edukacji odpowiada za jakość praktyk, blisko współpracując z siecią starannie wybranych 40 placówek szkolnych z Warszawy i okolic. W warsztatach i spotkaniach konsultacyjnych regularnie uczestniczy ok. 100 nauczycieli ze szkół praktyk.

FAKTY I LICZBY

5000 osób wzięło udział w 2025 roku w różnego rodzaju konferencjach, szkoleniach i spotkaniach online, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę Edukacji w pracy ze studentami.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

11 336 086 USD

w tym 1 548 822 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

szkolaedukacji.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Dobrej Edukacji

Studenci mają także zapewnioną indywidualną opiekę tutorów ze Szkoły Edukacji. Zajęcia akademickie odbywają się w małych grupach. Duży nacisk położony jest na dyskusję i systematyczne poddawanie refleksji postępów w nauce. Zajęcia prowadzą osoby z doświadczeniem w pracy szkolnej, aktywnie zajmujące się edukacją, patrzące z różnych perspektyw: nauczycieli-praktyków, akademików, pasjonatów oświaty. Wykładowcy Szkoły Edukacji reprezentują różne ośrodki akademickie, zostali przeszkoleni przez wybitnych amerykańskich i europejskich specjalistów w zakresie kształcenia nauczycieli.

W dziesiątej edycji Szkoły Edukacji, w roku akademickim 2025/26, uczestniczyło 31 studentów na czterech ścieżkach kształcenia: polonistycznej, matematycznej, historycznej oraz biologii z przyrodą.

Przy Szkole Edukacji PAFW i UW działa Biuro Absolwentów, oferując długofalowe wsparcie dla byłych studentów Szkoły, także pomagając w znalezieniu zatrudnienia w zawodzie. Absolwenci, obecnie to ponad 400 osób, stale współpracują z wykładowcami Szkoły, na bieżąco doskonaląc swój warsztat pracy i wymieniając się szkolnymi doświadczeniami. Placówki zatrudniające absolwentów mają pierwszeństwo z korzystania z różnych szkoleń oferowanych przez Szkołę Edukacji.

Od 2017 roku ważnym i stałym komponentem oferty Szkoły są kursy doskonalące dla czynnych zawodowo nauczycieli z dydaktyki literatury i języka polskiego, matematyki, biologii, historii oraz kompetencji wychowawczych i komunikacyjnych. Dotychczas uczestniczyło w nich blisko 1000 osób.

Od 2023 roku w programie wykorzystywane są doświadczenia „Myślącej Klasy” – innowacyjnej metody prowadzenia zajęć opracowanej przez kanadyjskiego eksperta

edukacji matematycznej prof. Petera Liljedahla z Uniwersytetu Simona Frasera w Vancouver. Przeszkolenie przez niego dydaktycy Szkoły Edukacji prowadzą warsztaty wprowadzające tę metodę zarówno na lekcjach matematyki, jak i na innych przedmiotach, np. na języku polskim, czy biologii, w których wzięło udział 3 tysiące nauczycieli.

W roku akademickim 2024/2025 uruchomiono nowe przedsięwzięcie – Szkołę Mistrzów Edukacji PAFW i UW. Są to studia podyplomowe skierowane do nauczycieli z ugruntowanym warsztatem zawodowym, którzy pragną wprowadzać innowacyjne rozwiązania wspierające zarówno ich własny rozwój, jak i rozwój uczniów. Studia realizowane są w trybie zaocznym i hybrydowym, oferując trzy specjalności: język polski, matematyka oraz kierowanie klasą (dla nauczycieli wszystkich przedmiotów). Studia na kierunku matematycznym są finansowane ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej. W 2025 roku studia ukończyło 60 osób, a w roku akademickim 2025/2026 naukę rozpoczęło 90 osób.

Dodatkowo w Szkole Edukacji prowadzone są badania, które mają na celu naukową weryfikację metod i narzędzi dydaktycznych wykorzystywanych w kształceniu nauczycieli i w pracy z uczniami. Sprawdzone praktyki są upowszechniane nie tylko w szkołach, ale też wśród innych uczelni oraz placówek doskonalenia nauczycieli. W 2025 roku, w konferencjach, szkoleniach i webinarach, na których prezentowane były metody i narzędzia stosowane przez Szkołę Edukacji w pracy ze studentami, udział wzięło ponad 5 tysięcy osób.

W zarządzanie oraz rozwój Szkoły Edukacji zaangażowana jest Fundacja Dobrej Edukacji, utworzona przez PAFW w 2014 roku. ■

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu dwu-trzyosobowe grupy studentów-wolontariuszy realizują dla uczniów szkół podstawowych projekty rozwijające ich zainteresowania, wiedzę i umiejętności.

Projekty są prowadzone w trakcie roku szkolnego oraz podczas wakacji. Koncentrują się wokół kilku wiodących tematów, które dotyczą m.in. odpowiedzialnego korzystania z Internetu, ekologii, zdrowego stylu życia, a także budowania i utrzymywania relacji społecznych. Poprzez promocję pozytywnych wzorców osobowych program nie tylko zachęca uczniów do rozwijania swoich zdolności, ale także kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności wśród studentów-wolontariuszy, umożliwiając im realizację własnych pasji w atrakcyjnej formie.

Od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 46 tysięcy projektów edukacyjnych w ponad 3 tysiącach szkół, z udziałem około 17,5 tysiąca studentów-wolontariuszy dla blisko 480 tysięcy uczniów. W 2025 roku 800 studentów-wolontariuszy przeprowadziło 1460 projektów edukacyjnych dla 13 tysięcy uczniów z 346 szkół podstawowych. Ponad połowa ze studentów uczestniczy w programie „Stypendia Pomostowe”; często taki wolontariat to ich pierwsze doświadczenie w aktywności społecznej. W 2022 roku około 100 studentów wolontariuszy zaangażowało się w realizację blisko 600 projektów edukacyjnych dla ponad 3 tysięcy dzieci z Ukrainy w 93 placówkach edukacyjnych.

Ofertę programu uzupełnia platforma cyfrowa ekampus.pl, gdzie dostępne są materiały edukacyjne dla

wolontariuszy, które mogą być wykorzystane przy realizacji projektów.

Program wsparli dwaj byli premierzy: prof. Jerzy Buzek i prof. Marek Belka, którzy w 2007 roku, jako wolontariusze, w okresie wakacji prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w kilku gminach wiejskich. W 2012 roku realizowany był projekt „Nowoczesny Patriotyzm”; w jego ramach Ministrowie i Doradcy z Kancelarii Prezydenta RP odwiedzali szkoły w małych miejscowościach. Projekt miał na celu kształtowanie obywatelskich postaw wśród młodzieży, zapoznanie jej z lokalnymi tradycjami i narodowymi symbolami oraz krzewienie szacunku i tolerancji.

Obecnie program „PROJEKTOR” wspiera grupa kilkunastu ekspertów o uznanym dorobku w edukacji. Wśród nich jest m.in.: Anna Konarzewska – nauczycielka, pisarka i blogerka, Ewa Drobek – nauczycielka nominowana do prestiżowej nagrody Global Teacher Prize 2026 i Łukasz Szeliga – tutor, edukator i trener z bogatym, międzynarodowym doświadczeniem. Eksperci przygotowują scenariusze zajęć, z których korzystają studenci-wolontariusze, a zarazem pełnią rolę ambasadorów programu.

Od 2011 roku regularnie prowadzony jest monitoring i ewaluacja projektów realizowanych w ramach programu.

FAKTY I LICZBY

46 000 projektów edukacyjnych
w 3200 szkołach, z udziałem
17 500 studentów-wolontariuszy
oraz **480 tysięcy** uczniów
przeprowadzono od 2003 roku
w całej Polsce.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

9 456 572 USD

w tym 450 061 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.projektor.org.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

Wśród największych korzyści studenci-wolontariusze wymieniają możliwość zdobycia nowych, praktycznych doświadczeń, rozwój umiejętności społecznych, a także pozytywny wpływ programu na kształtowanie ich prospołecznych postaw. Na korzyści z udziału w „PROJEKTORZE” wskazują także nauczyciele – na poszerzenie oferty edukacyjnej oraz zwiększenie atrakcyjności wizerunku ich szkoły, natomiast dzieci biorące udział w zajęciach rozwijają przede wszystkim kompetencje

ułatwiające współpracę w grupie oraz umiejętności twórczego i krytycznego myślenia.

W latach 2005-2010 realizatorem programu było Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów „Klanza”. Następnie, do roku 2017, program był prowadzony przez Fundację Rozwoju Wolontariatu. Od 2017 roku realizuje go Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości. ■

STYPENDIA POMOSTOWE

Przedsięwzięcie zostało zainicjowane w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem społeczny, jakim była wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program miał ułatwić uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, zwłaszcza z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów.

Od początku „Stypendia Pomostowe” były wspólnym przedsięwzięciem różnych partnerów. Obecnie jest ono finansowane przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, Fundację Inter Cars, Fundację PZU, a także w oparciu o koalicję kilkudziesięciu lokalnych organizacji pozarządowych i przy współpracy z Fundacją Centrum im. Profesora Bronisława Geremka. Na realizację programu partnerzy przeznaczyli dotychczas 157 mln zł. Od początku jego istnienia przyznano około 29 tysięcy stypendiów, w tym ponad 19 tysięcy na pierwszy rok studiów.

W ramach akcji „Dyplom z Marzeń”, której celem jest zachęcenie i wsparcie lokalnych organizacji pozarząd-

wych do realizacji inicjatyw zgodnych z ideą Programu Stypendiów Pomostowych, od 2006 roku dwieście takich organizacji zaangażowało się w pomoc dla prawie 7 tysięcy stypendystów.

Z upływem lat „Stypendia Pomostowe” przekształcały się w coraz bardziej rozbudowany system wsparcia, którego oferta wykraczała poza pomoc na pierwszym roku studiów. Obecnie stypendyści, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce mają szansę uzyskać wsparcie także w kolejnych latach nauki: na II roku studiów – w ramach konkursu „Prymus” oraz stypendia korporacyjne na III i IV roku. Oferta programu to także stypendia językowe, warsztaty przygotowujące stypendystów do wejścia

FAKTY I LICZBY

29 000 stypendiów pomostowych, w tym **19 000** na pierwszy rok studiów przyznano od początku programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

33 005 515 USD

w tym 1 578 275 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.stypendia-pomostowe.pl

www.mojestypendium.pl

e-wolontariat.pl

REALIZATORZY PROGRAMU:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

Fundacja Dobra Sieć („Moje Stypendium” i „e-wolontariat”)

na rynek pracy, jak i do wyzwań wynikających z cyfryzacji, a także konferencje „Naukowy Start”.

Program oferuje również wakacyjne staże w USA, organizowane we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie. W latach 2011-2019, 108 studentów odbyło staże w kilkunastu korporacjach: Archer Daniels Midland Company, Boeing, Chevron North America, Citigroup, GE Hitachi Nuclear Energy, MoneyGram, Pittsburgh Glass Works LLC, Raytheon BBN Technologies, Sikorsky Aircraft Corporation, Westinghouse Electric Company, Discovery Inc., Planting Arboretum Fields, Broadmoor Resort. Ponadto, dzięki współpracy z Transatlantic Future Leaders Forum, 24 studentów uczestniczyło w stażach w Kongresie Stanów Zjednoczonych.

W przeszłości jednym z segmentów programu były stypendia naukowe skierowane do wyróżniających się w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w prywatnych szkołach biznesu. W latach 2001-2014 przyznano blisko 7 tysięcy takich stypendiów.

Jak wynika z przeprowadzonych wśród stypendystów pomostowych badań, 98 procent absolwentów programu ocenia, że stypendium w znacznym stopniu wpłynę-

ło na poprawę ich sytuacji materialnej w czasie studiów. 90 procent stypendystów kończy studia z dobrymi i bardzo dobrymi wynikami w nauce, 70 procent kończy studia w terminie, zaledwie 5 procent przerwało studia.

W ramach programu PAFW wspiera Olimpiadę Przedsiębiorczości – wspólną inicjatywę Fundacji Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych oraz pięciu największych polskich uczelni ekonomicznych: Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Uniwersytetów Ekonomicznych w Katowicach, Krakowie, Poznaniu i we Wrocławiu. Jej celem jest popularyzacja przedsiębiorczości wśród uczniów szkół średnich z całej Polski. W 2025 roku w Olimpiadzie uczestniczyło blisko 10 tysięcy uczniów z 884 szkół.

Poprzez Program Stypendiów Pomostowych, PAFW podejmuje również działania na rzecz rozwoju inicjatyw stypendialnych i wolontariatu, które są realizowane przez Fundację Dobra Sieć. Między innymi prowadzi ona portal Moje Stypendium – największy w Polsce serwis internetowy poświęcony stypendiom, który w ubiegłym roku odwiedziło ponad 300 tysięcy użytkowników.

Patronat medialny nad programem sprawuje „Rzeczpospolita”, „Forum Akademickie”, „Perspektywy” i portal dlaStudenta.pl. ■

UNIwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

Program, którego realizacja rozpoczęła się w 2005 roku, ma na celu promowanie działań edukacyjnych i aktywizujących skierowanych do osób starszych, z położeniem nacisku na ich zaangażowanie społeczne, zwłaszcza w relacjach międzypokoleniowych. Jest on realizowany głównie poprzez wsparcie i promocję inicjatyw podejmowanych przez seniorów oraz wykorzystanie ich potencjału, wiedzy, doświadczenia i czasu w działaniach na rzecz własnego otoczenia, a także poprzez wsparcie Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W ramach konkursu „Pokolenia w Akcji” (dawniej „Seniorzy w Akcji”) oferowane są granty i szkolenia dla osób powyżej 60 roku życia, które, samodzielnie lub w parze z osobą młodszą, chcą realizować działania społeczne i międzypokoleniowe oparte na własnym pomysle. Adresatami konkursu są zarówno aktywni seniorzy działający w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku, jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami.

Dotychczas, w ramach siedemnastu edycji konkursu „Seniorzy w Akcji”, dofinansowanych zostało ponad 500 projektów: międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów. Trwa osiemnasta edycja, w której realizowanych jest 19 projektów.

W ramach wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku program oferuje szkolenia, warsztaty oraz możliwość wymiany doświadczeń podczas konferencji dla przedstawicieli UTW. W latach 2004-2012 spotkania ogólnopolskie odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku, Płocku, Warszawie, Nowym Sączu i Katowicach. W latach 2011-2013 wsparto 14 regionalnych spotkań UTW. Program angażuje się również w istotne dla ruchu UTW wydarzenia – takimi było coroczne Forum III Wieku ramach Międzynarodowego Forum Ekonomicznego (w przeszłości w Krynicy, później w Karpaczu), a także w Ogólnopolskie Kongresy UTW.

Od 2013 roku Uniwersytety Trzeciego Wieku mogą brać udział w cyklu warsztatów „UTW dla społeczności”,

FAKTY I LICZBY

500 projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujących wolontariat seniorów zostało dofinansowanych w ramach programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7 286 734 USD

w tym 450 061 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
pokoleniawakcji.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”

wspomagających tworzenie na Uniwersytetach Trzeciego Wieku grup wolontariatu oraz współpracę ze społecznością lokalną. W dwunastu zakończonych edycjach tego projektu wzięło udział 121 UTW, kolejne 10 uczestniczy w bieżącej, trzynastej edycji.

W 2020 roku zakończony został pilotaż „Tandem. Mentoring 55+” zachęcający osoby starsze do angażowania się w mentoring na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk wymagających szczególnego wsparcia. Kilkunastu mentorów współpracowało ze swoim podopiecznym na rzecz wzmocnienia poczucia ich własnej wartości i kompetencji społecznych. W efekcie powstała publikacja „Tandem. Jak prowadzić mentoring międzypokoleniowy” będąca kompendium wiedzy „krok po kroku”

dla instytucji i organizacji zainteresowanych podjęciem działań mentoringowych na rzecz dzieci i młodzieży. Partnerami projektu był Zespół Edukacyjno-Przedszkolny „Szkoła z Pasją” im. Elżbiety Sołtys w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Fundacja Joanny Radziwiłł Opiekuńcze Skrzydła w Warszawie.

Ponadto, na początku programu, w latach 2005-2008 poprzez konkursy grantowe skierowane bezpośrednio do Uniwersytetów Trzeciego Wieku, przyznano 131 dotacji na projekty podnoszące jakość ich oferty edukacyjnej, w tym na zajęcia z komputerem i Internetem, służące dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów, a także angażujące osoby starsze w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu. ■

KURS NA ODPORNOŚĆ

Celem realizowanego od 2024 roku programu jest wzmacnianie odporności psychicznej dzieci i młodzieży. Służy temu rozwój kompetencji nauczycieli oraz innych edukatorów, którzy pracując z najmłodszymi, coraz częściej mierzą się z ich pogorszonym nastrojem, niską motywacją, samotnością i brakiem poczucia własnej wartości. Program jest realizowany we współpracy z Fundacją Szkoła z Klasą.

„Kurs na Odporność” wykorzystuje doświadczenia innych programów PAFW, w szczególności „Szkoły z Klasą” oraz „Funduszu Pomocowego dla Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich”, realizowanego w latach 2020-2023 w odpowiedzi na pandemię COVID-19. Wnioski z obu tych przedsięwzięć wykazały,

że pandemia silnie wpłynęła na pogorszenie dobrostanu dzieci i młodzieży, co objawia się m.in. poczuciem zagubienia, niską motywacją, trudnościami w nawiązywaniu relacji i podejmowaniu aktywności społecznych.

Słabą kondycję psychiczną polskich nastolatków potwierdziły wyniki najnowszego badania PISA. Polska młodzież

FAKTY I LICZBY

**1250 nauczycieli, 500 szkół,
a także 30 organizacji pozarządowych
i innych placówek objęły swoim
zasięgiem pierwsze działania
programu w 2024 roku.**

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

980 951 USD

w tym 456 114 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

kursnaodpornosc.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Szkoła z Klasą

wypada znacznie poniżej średniej krajów OECD w zakresie wytrwałości, ciekawości, gotowości do współpracy, empatii, asertywności, odporności na stres oraz kontroli emocjonalnej. Z kolei UNICEF podkreśla, że 630 tysięcy dzieci w Polsce potrzebuje stałego wsparcia specjalistów. Nauczyciele, edukatorzy, rodzice oraz eksperci, również ci uczestniczący w programach PAFW, apelują jednak nie tylko o prowadzenie działań interwencyjnych, ale o zapewnienie skutecznej profilaktyki w postaci programów edukacyjnych wzmacniających umiejętności społeczne, wspierających odporność i dobrostan najmłodszych.

„Kurs na Odporność” oferuje kompleksowe podejście do budowania odporności psychicznej dzieci i młodzieży – działania kierowane są zarówno do nauczycieli i realizowane w szkołach, jak i do osób pracujących poza szkołami. Dzięki „Kursowi na Odporność” osoby pracujące z dziećmi i młodzieżą poznają metody budowania przyjaznych relacji w grupie rówieśniczej, wzmacniania poczucia ich własnej wartości, samooceny, czy cyfrowej higieny. Odkrywają, jak poznać objawy zaburzeń nastroju najmłodszych oraz jak reagować w sytuacjach kryzysowych.

Oferta dla szkół, organizacji pozarządowych, bibliotek i domów kultury polega więc na wsparciu nauczycieli i innych edukatorów w rozwijaniu kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów, poprzez budowanie ich podmiotowości i tworzeniu przyjaznego środowiska do uczenia się i rozwoju. Uczestnicy biorą udział w warsztatach, webinarach i korzystają z bieżącej pomocy mentorów.

W pierwszej fazie, w latach 2024–2025, program był realizowany we współpracy z Fundacją Szkoła z Klasą (oferta dla szkół) oraz Fundacją Edukacja dla Demokracji (komponent grantowy dla NGO, bibliotek i domów kultury). Objął swoim zasięgiem 1250 nauczycieli z blisko 500 szkół. W działaniach uczestniczyło także ponad 90 edukatorów z instytucji pozaszkolnych, z których 65 zrealizowało projekty grantowe o łącznej wartości przekraczającej 1 milion złotych.

Patronat honorowy nad programem sprawuje Minister Edukacji Narodowej. ■

Wspieramy rozwój społeczności lokalnych

› WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	23
› DZIAŁAJ LOKALNIE	24
› SEKTOR 3.0	25
› PROGRAM LIDERSKI PAFW	27
› PRO PUBLICO BONO	28
› PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK	29
› LOKALNE PARTNERSTWA PAFW	31
› ZIELONY LIDER	32

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Celem programu jest zapewnianie organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce, szczególnie z małych miast i wsi, wsparcia instytucjonalnego poprzez dostęp do informacji, poradnictwa i szkoleń. Służy to poprawie warunków funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i podniesieniu jakości zarządzania nimi, co prowadzi do bardziej efektywnego działania i skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć społecznych.

Obecnie program realizowany jest na trzech ścieżkach.

Pierwsza – „Towarzystwo Wzajemnej Informacji” – to system informacji dla organizacji obywatelskich, którego głównym komponentem jest Portal Organizacji Pozarządowych ngo.pl – największy w Polsce serwis internetowy zajmujący się tematyką społeczeństwa obywatelskiego, rozpoznawalny przez blisko 80 procent NGOs w Polsce. Z zasobów ngo.pl korzysta rocznie blisko 4 miliony użytkowników. Baza danych, dostępna na portalu, zawiera informacje o ok. 240 tysiącach polskich organizacji pozarządowych. Na system składają się także Informatarium z Infolinią 801 646 719 (około 1000 porad rocznie) a także badania i publikacje.

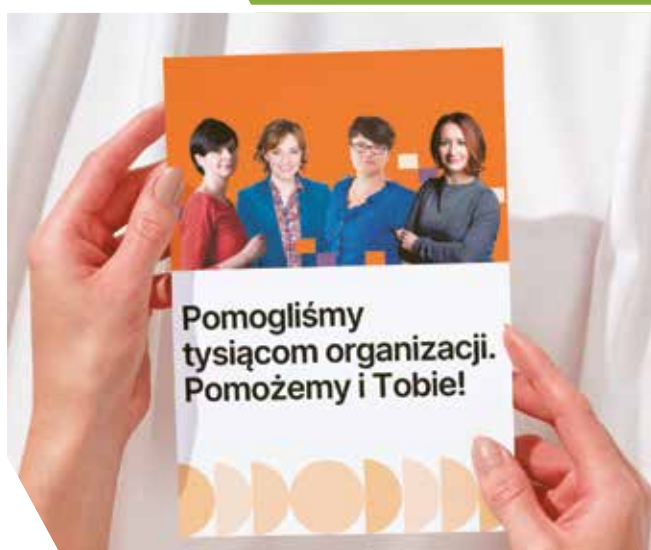
W ramach tej ścieżki realizowana jest inicjatywa „EURO-NGO+”, która ma na celu zwiększenie przez organizacje non-profit absorpcji środków Unii Europejskiej. Stanowi ona kontynuację programu PAFW „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003–2006, który przyczynił się do pozyskania przez polskie organizacje pozarządowe wiedzy na temat funduszy strukturalnych oraz kompetencji umożliwiających skuteczne aplikowanie o środki unijne. Działania informacyjne i rzecznicze trzeciego sektora prowadzone są na poziomie krajowym i europejskim przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP). Polegają one m.in. na monitoringu

i analizie procesów wdrażania krajowych i regionalnych programów operacyjnych obecnej perspektywy finansowej UE, wspieraniu członków komitetów monitorujących oraz aktywnym reprezentowaniem interesów NGOs w działaniach przygotowujących do określenia nowej perspektywy finansowej UE na lata 2027–2034.

Druga ścieżka – „Zarządzanie Finansami w NGO (FI-MANGO)” – to system wsparcia na który składają się warsztaty, poradnictwo, publikacje oraz sieć lokalnych doradców dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach non-profit, w większości spoza dużych aglomeracji miejskich. Łącznie, w latach 2000–2025, w tego typu szkoleniach wzięło udział 6850 osób reprezentujących blisko 4700 organizacji z całej Polski. Szkolenia realizowane są przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Trzecia ścieżka, uruchomiona w 2013 roku, to kompleksowa oferta edukacyjna dla menedżerów NGO, składająca się z zaawansowanego programu edukacji z zarządzania, platformy e-learningowej „Kursodrom”, z której skorzystało już ponad 9 tysięcy użytkowników, a także z warsztatów i szkoleń z kierowania organizacjami pozarządowymi. Ich najważniejszym komponentem jest Program Edukacji Fundraisingowej skierowany do osób zajmujących się pozyskiwaniem środków

FAKTY I LICZBY

4 miliony użytkowników skorzystało z portalu ngo.pl w 2025 roku.
Jego baza danych zawiera informacje o **240 tysiącach polskich organizacji** pozarządowych.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY
18 520 965 USD
w tym 2 048 565 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
ngo.pl
frso.pl
faoo.pl

REALIZATORZY PROGRAMU:
Stowarzyszenie Klon/Jawor
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich

na działania organizacji non-profit. Ofertę uzupełniają webinaria, publikacje oraz konferencje i spotkania poświęcone zagadnieniom istotnym dla rozwoju organizacji pozarządowych w Polsce. Realizatorem tej części jest utworzona przez PAFW Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich (FAOO).

W ramach programu PAFW przez wiele lat była współorganizatorem corocznego ogólnopolskiego spotkania

organizacji wiejskich w Marózie, z udziałem kilkuset ich przedstawicieli z różnych regionów Polski. Obecnie inicjatywa jest realizowana w zmienionej formule – adresowanej do sołtysów i liderów wiejskich – we współpracy z Fundacją Wspomagania Wsi.

PAFW wspiera również prowadzone cyklicznie ogólnopolskie badania „Kondycja organizacji pozarządowych”. ■

DZIAŁAJ LOKALNIE

Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowy kapitału społecznego. W ramach programu oferowane jest wsparcie dla społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania.

Dotacje przyznawane są na poziomie lokalnym, w otwartych konkursach grantowych organizowanych raz w roku przez sieć Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL), która obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, działające na terenie od czterech gmin do kilku powiatów. Sieć ODL sukcesywnie powiększa się – od 15 ośrodków w 2004 roku do 77 organizacji obecnie i obejmuje swoim zasięgiem 651 gmin. W każdym województwie działają co najmniej dwa Ośrodki Działaj Lokalnie. Nawiązują one współpracę z innymi organizacjami pozarządowymi, a także z lokalnymi władzami i przedsiębiorcami. Nowe ODL wyłaniane są w otwartym naborze przez

Komisję Konkursową. Beneficjentami konkursów lokalnych są organizacje pozarządowe i nieformalne grupy obywatelskie, w których imieniu wnioski mogą składać organizacje oraz instytucje publiczne (szkoły, domy kultury, biblioteki), działające w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

Dotychczas w realizację 17 tysięcy projektów zaangażowanych było 6 milionów uczestników, w tym 273 tysiące wolontariuszy.

Dofinansowane inicjatywy koncentrują się wokół kultury i tradycji, edukacji, zdrowia, ekologii, sportu i tworzenia

FAKTY I LICZBY

6 milionów uczestników,
w tym **273 000 wolontariuszy**
zaangażowało się w realizację
17 000 projektów, których wspólnym
mianownikiem jest lokalna aktywność.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

23 408 237 USD

w tym 1 123 539 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
dzialajlokalnie.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

nowych możliwości rozwoju osobistego oraz spędzania wolnego czasu, turystyki i podnoszenia atrakcyjności regionu, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wspólnym mianownikiem jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować oraz reagować na nowe problemy. W konkursach lokalnych możliwa jest również realizacja projektów w ramach ścieżek tematycznych. W bieżącej edycji są to: „Młodzi działają lokalnie”, „Dialog międzykulturowy w działaniu” oraz ścieżka „Działaj Ekologicznie”, realizowana od 2021 roku we współpracy z WWF Polska. Dla realizatorów wspieranych inicjatyw organizowany jest konkurs „Opowiedz...”, w którym nagradzane są najciekawsze formy komunikowania i promowania podejmowanych działań.

Podnoszeniu jakości pracy Ośrodków Działaj Lokalnie służą szkolenia, warsztaty, spotkania regionalne, wizyty studyjne oraz webinaria, które pozwalają na wymianę dobrych praktyk, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz zacieśnianie współpracy wewnątrz sieci ODL. Ośrodki Działaj Lokalnie wykorzystują zdobyte w programie doświadczenia angażując się w inne przedsięwzięcia Fundacji Wolności, takie jak „Lokalne Partnerstwa PAFW”, gdzie wspólnie z innymi uczestnikami programów Fundacji realizują partnerskie projekty odpowiadające na potrzeby ich społeczności. To także Program Liderów PAFW, w którym przedstawiciele ODL uczestniczą zarówno jako liderzy, jak i tutorzy, czy też „Zarządzanie Finansami w Organizacjach Pozarządowych” (FIMANGO) umożliwiające podniesienie kompetencji w zakresie świadczenia usług poradniczych z zarządzania finansami dla mniejszych, lokalnych organizacji z nimi współpracujących w ramach Szkoły Lokalnych Doradców.

W programie podejmowane były również działania służące zagranicznemu transferowi doświadczeń programu; zainspirowaniu środowiska ukraińskich organizacji pozarządowych do stworzenia sieci wzorowanej na ODL w ramach przedsięwzięcia „Działaj Lokalnie na Ukrainie” realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce we współpracy z ukraińską Fundacją ISAR Ednannia.

Ośrodki Działaj Lokalnie elastycznie reagują na zmieniające się okoliczności i związane z nimi wyzwania. W 2022 roku, w ramach lokalnego konkursu grantowego, utworzona została ścieżka „Działaj Lokalnie i Solidarnie z Ukrainą” umożliwiająca otrzymanie wsparcia na projekty zapewniające pomoc uchodźcom z Ukrainy. Przyznano 201 dotacji na łączną kwotę blisko 1 miliona złotych.

W 2024 roku dotacje w lokalnych konkursach grantowych mogły być przeznaczone na niwelowanie skutków powodzi, która nawiedziła południowo-zachodnią Polskę. W ramach Funduszu Wsparcia Antykryzysowego programu „Działaj Lokalnie” kilka ODL otrzymało też wsparcie na dotacje dla lokalnych organizacji pozarządowych poszkodowanych przez powódź.

W ramach „Działaj Lokalnie” PAFW angażuje się również w przedsięwzięcia służące rozwojowi i promowaniu filantropii społecznej – wspiera konkurs o tytuł „Dobroczynicy Roku” i sprawuje patronat nad kategorią „Lokalne partnerstwa” promującą aktywność społeczną przedsiębiorstw, które we współpracy z ODL przyczyniają się do trwałych zmian w lokalnych społecznościach. Fundacja wspiera również plebiscyt „Gwiazdy Dobroczynności” organizowany przez ARFP, w którym osoby publiczne nagradzane są za swoją działalność charytatywną. ■

SEKTOR 3.0

Realizowany od 2012 roku program stanowi kontynuację działań PAFW wspierających wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju lokalnym. Program służy podniesieniu wiedzy oraz umiejętności działaczy i pracowników organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego wykorzystania ICT w codziennej pracy, co zwiększa zasięg i efektywność ich działań.

Realizacja przedsięwzięcia została poprzedzona analizą, którą przeprowadziła Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” (obecnie Fundacja „Stocznia”), a także konsultacjami z ekspertami krajowymi i zagranicznymi. Zebrano i udostępniono informacje na temat zaawansowania organizacji pozarządowych w dziedzinie wykorzystywania ICT, z uwzględnieniem poziomu wiedzy i kompetencji ich kadr.

W ramach programu prowadzono szkolenia tematyczne dla organizacji pozarządowych, prezentując przykłady wykorzystania nowoczesnych technologii w komunikacji, marketingu czy zarządzaniu. Niektóre z tych organizacji otrzymały dotacje na zakup sprzętu i oprogramowania, a także na projekty, których celem było praktyczne zastosowanie ICT w działalności trzeciego sektora.

FAKTY I LICZBY

*13 000 osób wzięło udział
w Festiwalach Sektor 3.0
w latach 2012-2025.*

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

6 276 901 USD

w tym 810 999 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
sektor3-0.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Lokalne organizacje wspierała Sieć Mobilnych Doradców ICT, którzy udzielili blisko 9 tysięcy porad, a z ich pomocy skorzystało ponad 15 tysięcy przedstawicieli NGOs. Uzupełnieniem wsparcia ze strony Mobilnych Doradców była sieć TechKlubów – cyklicznych spotkań ekspertów, przedstawicieli NGOs, biznesu, samorządu i świata nauki, służących dzieleniu się doświadczeniem w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii. Wzięło w nich udział łącznie ponad 18 tysięcy osób.

Obecnie program koncentruje się na dostarczaniu wiedzy umożliwiającej identyfikowanie potencjalnych obszarów zastosowania ICT, w szczególności z uwzględnieniem wykorzystania sztucznej inteligencji (AI), w działalności organizacji pozarządowych. Służy temu blog Sektora 3.0, na którym publikowane są materiały prezentujące różnorodne rozwiązania technologiczne przydatne w zakresie transformacji cyfrowej organizacji (korzysta z niego ponad 100 tysięcy unikalnych użytkowników), uruchomiona w 2022 roku platforma elearning.sektor3-0.pl z ofertą kursów online, a także webinaria i publikacje.

Fundusz Innowacji Sektora 3.0 oferuje środki finansowe oraz wsparcie merytoryczne dla tworzenia nowych narzędzi ICT, które mogą być następnie wykorzystywane przez organizacje non-profit. Dzięki niemu wsparło ponad 100 zespołów projektowych i umożliwiono

stworzenie ponad dwudziestu aplikacji, takich jak portal e-wolontariatu TuDu, aplikację „Pacjenci pacjentom”, której użytkownikami są osoby z przewlekłymi schorzeniami, czy „Znajdź: pętla indukcyjna”, czyli bazę miejsc i wydarzeń, gdzie dostępna jest pętla indukcyjna umożliwiająca osobom słabosłyszącym lepszy udział w życiu społecznym.

Ważną rolę w programie odgrywają coroczne międzynarodowe konferencje – Festiwale Sektor 3.0. Wydarzenia te gromadzą przedstawicieli organizacji pozarządowych, specjalistów ICT z biznesu, polityków, naukowców oraz ekspertów z zagranicy, między innymi z USA, Wielkiej Brytanii, Korei Południowej, Izraela i Indii. Stanowią one platformę wymiany informacji na temat współczesnych trendów wykorzystania ICT w działalności społecznej. W latach 2011-2025 w piętnastu edycjach organizowanej w Warszawie konferencji Sektor 3.0 wzięło udział 13 tysięcy osób. W 2025 roku w wydarzeniu, które odbyło się w formule hybrydowej, łącznie wzięło udział ponad 1000 uczestników.

Od ponad dziesięciu lat polskim organizacjom pozarządowym, które w sposób innowacyjny wykorzystują technologie informacyjno-komunikacyjne w bieżących działaniach i realizacji swoich celów statutowych przyznawana jest Nagroda Sektor 3.0. W 2025 roku jej laureatem została Federacja Polskich Banków Żywności. ■

PROGRAM LIDERSKI PAFW

Celem programu, realizowanego w latach 2004-2024 pod nazwą „Liderzy PAFW”, jest wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie metody tutoringu, polegającej na stałej współpracy lokalnego lidera z doświadczonym tutorem.

Przedsiewzięcie jest skierowane do aktywnych uczestników projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „Przemiany w Regionie” (RITA), „Lokalne Partnerstwa PAFW” i Programu Rozwoju Bibliotek.

Zasadniczą część programu to trwająca 12 miesięcy współpraca lidera z tutorem oraz cykl szkoleń dostosowany do potrzeb oraz priorytetów ich uczestników, na który składają się planowanie własnego rozwoju, budowanie zespołu, kierowanie organizacją, komunikacja, angażowanie otoczenia i budowanie partnerstwa lokalnego. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności mają pomóc liderom w podejmowanych przez nich działaniach na rzecz lokalnych społeczności.

Istotną część stanowi oferta dla absolwentów – inicjatywa Alumni – której celem jest ich współpraca i wymiana doświadczeń. Umożliwia ona m.in. uczestnictwo w spotkaniach ze znanymi osobami życia publicznego, udział w warsztatach dostosowanych do potrzeb absolwentów, a także uzyskanie dotacji z Funduszu Inicjatyw Absolwentów na realizację projektów liderkich. Dzięki subskrypcji newslettera absolwenci regularnie otrzymują informacje o bieżących działaniach prowadzonych w ramach programu. Wymiana doświadczeń pomiędzy liderami jest także możliwa poprzez rok-

roczne spotkania jego uczestników i absolwentów oraz portale społecznościowe.

Szczególną grupę uczestników i absolwentów stanowią osoby zaangażowane w działalność publiczną. W 2023 roku Monika Horna-Cieślak (absolwentka osiemnastej edycji) została wybrana przez Parlament RP na stanowisko Rzeczniczki Praw Dziecka. W wyborach parlamentarnych, przeprowadzonych w roku 2023, mandat posła otrzymała Iwona Karolewska (absolwentka czternastej edycji) i Marcin Skonieczka (absolwent drugiej edycji). W 2024 roku, w wyborach samorządowych udział wzięły 164 osoby. Wśród nich 80 uzyskało mandat burmistrza lub członka rady gminy, miasta czy wojewódzkiego sejmiku.

Od 2008 roku, w ramach International Visitor Leadership Program, we współpracy z Ambasadą USA w Polsce, organizowane są wizyty studyjne w Stanach Zjednoczonych z udziałem kilkunastu Liderów PAFW oraz tutorów programu.

W 2022 roku ponad 100 absolwentów programu aktywnie zaangażowało się w pomoc ukraińskim uchodźcom. W pierwszych tygodniach agresji Rosji na Ukrainę 40 Liderów PAFW pojechało na granicę polsko-ukraińską, by współpracować z organizacjami koordynującymi wsparcie dla uciekających do Polski przed wojną. Dodat-

FAKTY I LICZBY

980 liderów i liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie **68 specjalistów** w zakresie stosowania metody tutoringu, to dotychczasowe efekty programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

7 954 412 USD

w tym 581 236 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
programliderski.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Szkoła Liderstwa
im. Zbigniewa Pełczyńskiego

kowo trzy organizacje pozarządowe, w których działania zaangażowani są Liderzy PAFW, otrzymało w ramach programu dotacje na działania związane z koordynacją relokacji pobytu uchodźców w Polsce oraz organizację pracy wolontariuszy przyjmujących osoby z Ukrainy.

W 2025 roku, we współpracy z Fundacją Liderzy Przemian, rozpoczęto realizację kilkumiesięcznego kursu liderkiego dla obywateli Białorusi, którzy obecnie mieszkają w Polsce i prowadzą działalność społeczną, akademicką lub kulturalną na rzecz rozwoju lokalnego i umacniania współpracy polsko-białoruskiej. 14 uczestników kursu bierze udział w warsztatach i we-

binariach, podczas których rozwijają swoje umiejętności zarządzania zespołem, pisania wniosków o dotacje i skutecznej komunikacji z otoczeniem, a także w wizytach studyjnych, dzięki którym poznają zasady współpracy pomiędzy NGO a samorządem oraz instytucjami, które udzielają wsparcia mniej doświadczonym organizacjom obywatelskim.

Efekty dotychczasowych dwudziestu jeden edycji programu to podniesienie kwalifikacji 980 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie 72 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoringów. ■

PRO PUBLICO BONO

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od 2000 do 2014 roku Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności była fundatorem nagród konkursowych.

Cel Konkursu stanowiło wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności – realizowanych w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej.

Kapituła, której pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-Jeziorański, przy ocenie zgłaszanej inicjatywy brała pod uwagę jej społeczne znaczenie,

innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględniała stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami.

W ramach programu, w 2007 roku, ustanowiono Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego dla redakcji lokalnych tytułów prasowych. Do 2011 roku Nagroda była przyznawana przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, obecnie jej gospodarzem jest Stowarzyszenie

FAKTY I LICZBY

500 dziennikarzy lokalnych
wzięło udział w szkoleniach
zorganizowanych w ramach projektu
„Media Forum. Rozwój Lokalny”
w latach 2021-2025.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

4 079 801 USD

w tym 484 110 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

lokalnemedial.org.pl

gazetylokalne.pl

www.kongresobywatelski.pl

REALIZATORZY PROGRAMU:

Stowarzyszenie Gazet Lokalnych

Fundacja Media Forum

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

Gazet Lokalnych. W 2025 roku laureatem Nagrody im. Bolesława Wierzbiańskiego została redakcja portalu Jawny Lublin.

W 2021 roku uruchomiono nowe przedsięwzięcie „Media Forum. Rozwój Lokalny”, w którym wykorzystano doświadczenia konkursu o Nagrodę im. Bolesława Wierzbiańskiego. Celem tego projektu jest rozwój zawodowy dziennikarzy mediów lokalnych poprzez podnoszenie ich kompetencji w ramach szkoleń prowadzonych przez doświadczonych dziennikarzy mediów ogólnopolskich i lokalnych oraz innych ekspertów. W latach 2021-2024 w szkoleniach zorganizowanych przez Fundację Media Forum w ramach projektu „Media Forum. Rozwój Lokalny” wzięło udział 500 dziennikarzy mediów lokalnych.

Poprzez program Fundacja Wolności wspiera również Kongres Obywatelski organizowany corocznie przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową. Wydarzenie, odbywające się od 2005 roku, jest unikalną formą za-

angażowania obywateli w dialog o kierunkach rozwoju kraju, kondycji społeczeństwa i dobru wspólnym. Kongres ma charakter otwarty i każdorazowo gromadzi blisko tysiąc osób, w tym przedstawicieli administracji centralnej i samorządowej, organizacji pozarządowych, środowisk naukowych, biznesu, organizacji studenckich, a także społeczności lokalnych. Kongres stwarza także sposobność do prezentacji doświadczeń PAFW w zakresie aktywizacji lokalnych społeczności.

Dwudziesty Kongres Obywatelski odbył się w 2025 roku w formule cyklu debat, pod hasłem „Polska wobec czasu przełomu – nowy projekt cywilizacyjny”. Uzupełnieniem oferty Kongresu Obywatelskiego jest thinkletter „Idee dla Polski”, czyli interaktywny newsletter będący przestrzenią dyskusji na tematy ważne z punktu widzenia rozwoju kraju, zarówno w ujęciu ogólnopolskim, jak i regionalnym. Co tydzień teksty eksperckie publikowane na jego łamach są wysyłane do subskrybentów pocztą elektroniczną. ■

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Realizowany od 2008 roku program ma na celu wpieranie bibliotek publicznych w małych miejscowościach całej Polski w pełnieniu przez nie funkcji nowoczesnych, lokalnych miejsc dostępu do informacji, kultury, edukacji i aktywności społecznej. Kluczową częścią programu jest wzmacnianie kompetencji i prestiżu zawodowego bibliotekarzy.

W pięciu rundach programu wsparcie w sumie otrzymały 4224 placówki biblioteczne z 1335 gmin, co stanowi 70 procent grupy docelowej. W działania zaangażowanych było ponad 12,5 tysiąca bibliotekarek i bibliotekarzy.

Do 2015 program był prowadzony w partnerstwie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Fundacji Billa i Melindy Gatesów w ramach szerszego przedsięwzięcia Fundacji Gatesów „Global Librarians”, które obejmowało kilkanaście krajów. W Polsce program od początku realizowała Fundacja Społeczeństwa Informacyjnego utworzona przez PAFW w 2008 roku. Na realizację programu Fundacja Gatesów przekazała Fundacji Wolności grant w wysokości 31 milionów dolarów.

W latach 2008-2015, w swojej zasadniczej fazie, program objął 3808 bibliotek publicznych z 1256 gmin do 20 tysięcy mieszkańców (blisko 60 procent grupy docelowej), które dołączyły do niego w trzech rundach naboru. 10 tysięcy bibliotekarzy otrzymało wsparcie merytoryczne poprzez doradztwo i szkolenia, a do ich placówek dostarczono 8 tysięcy komputerów, tabletów, drukarek, projektorów multimedialnych i innych urządzeń. Dodatkowo Microsoft bezpłatnie przekazał bibliotekom oprogramowanie o wartości 18 milionów dolarów.

450 bibliotek otrzymało małe granty na wzbogacenie oferty aktywizującej mieszkańców. Bibliotekarze i bibliotekarki otrzymali też wsparcie na organizację 1000 wizyt studyjnych oraz brali udział w rozmaitych forach wymiany doświadczeń.

Program Rozwoju Bibliotek przyczynił się do podjęcia wielu inicjatyw na rzecz wzmocnienia całego systemu bibliotecznego w Polsce. Dzięki prowadzonym działaniom komunikacyjnym i rzeczniczym m.in. zawiązało się Krajowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek z udziałem ponad 100 przedstawicieli różnych środowisk, a także 16 partnerstw regionalnych z władzami wojewódzkimi mających na celu promocję modernizacji bibliotek publicznych w małych miejscowościach oraz partnerstwa lokalne na rzecz rozwoju bibliotek w ponad 300 gminach.

W 2008 roku PAFW podpisała Porozumienie o Współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które uruchomiło wieloletni program „Biblioteka+” realizowany przez Instytut Książki. Cele obydwu przedsięwzięć były zbliżone; Fundacja Wolności oraz Ministerstwo tak kształtowały podejmowane przez siebie działania, aby mogły się one wzajemnie wzmacniać i uzupełniać. Podpisane zostało także porozumienie z Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji oraz Orange,

które w latach 2009-2015 umożliwiło bezpłatny dostęp do Internetu dla wszystkich bibliotek publicznych w Polsce. PAFW oraz FRSL prowadziły również wspólne działania z Biblioteką Narodową, wojewódzkimi bibliotekami publicznymi, ze Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich oraz licznymi organizacjami pozarządowymi.

W 2012 roku, za realizację Programu Rozwoju Bibliotek, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego otrzymała E-Inclusion Award przyznaną przez Komisję Europejską w konkursie promującym dobre praktyki w korzystaniu z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu.

Od 2016 roku wsparcie dla bibliotek na terenach wiejskich i w małych miastach kontynuowane było z budżetu PAFW oraz ze środków pozyskiwanych przez FRSL. Jego realizacja następowała poprzez liczne szkolenia i kursy e-learningowe dla pracowników bibliotek oraz ich lokalnych partnerów, granty na poszerzanie możliwości technologicznych wybranych placówek bibliotecznych, sieciowanie i wspieranie współpracy służącej rozwojowi społeczności lokalnych, a także tworzenie i rozwijanie inkubatorów innowacji bazujących na infrastrukturze bibliotek.

W latach 2021-2024, czwarta i piąta runda programu objęły wcześniej zbudowaną już sieć bibliotek oraz 413 nowych placówek z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców; wzięły one udział w szkoleniach, zapewniono im także doradztwo i sprzęt oraz liczne możliwości wymiany doświadczeń.

Oferta programu z ostatnich lat skierowana jest do całej sieci 4224 placówek i obejmuje wsparcie między innymi w integracji uchodźców z Ukrainy z lokalnymi

społecznościami, edukacji nieformalnej mieszkańców na temat zmian klimatycznych i ochrony środowiska naturalnego w ramach komponentu „Biblioteki dla Środowiska i Klimatu”, a także edukacji cyfrowej połączonej z doskonaleniem umiejętności krytycznego korzystania z mediów.

W 2025 roku uruchomiona została Akademia Programu Rozwoju Bibliotek służąca wzmocnieniu kompetencji bibliotekarek i bibliotekarzy z wybranych placówek, które brały udział w jednej z pięciu rund PRB. Akademia oferuje kompleksowe wsparcie rozwojowe, łączące szkolenia stacjonarne i online, kursy specjalistyczne i pracę z mentorem z praktycznymi działaniami na rzecz biblioteki oraz lokalnej społeczności.

W bibliotekach upowszechniane są również rozmaite działania pobudzające do aktywności społecznej oraz różne formy konsultacji i angażowania mieszkańców w ważne dla nich sprawy. Biblioteki elastycznie reagują na zmieniające się potrzeby i wyzwania.

Trwałość podejmowanych działań umacniana jest poprzez włączanie uczestników programu w rozwijane dotychczas inicjatywy i sieci, takie jak Stowarzyszenie LABiB (dyrektorzy bibliotek prowadzący grupy wsparcia dla innych dyrektorów okolicznych placówek) oraz Stowarzyszenie Dyrektorów i Dyrektorek Bibliotek „Inicjatywy” (dyrektorzy bibliotek prowadzący działania rzecznicze w interesie środowiska bibliotecznego oraz rozwijający kompetencje liderskie). Ważnymi instrumentami wzmocniającymi sieciowanie i wymianę doświadczeń w środowisku bibliotecznym są również portal biblioteki.org oraz coroczny Kongres Bibliotek; ostatni z nich odbył się w listopadzie 2025 i poświęcony został budowaniu odporności społecznej na poziomie lokalnym w obliczu sytuacji kryzysowych. ■

FAKTY I LICZBY

4224 placówki biblioteczne
z całej Polski otrzymało wsparcie
w ramach programu. Istotną częścią
programu jest wzmocnienie kompetencji
i prestiżu zawodowego bibliotekarzy.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

8 457 709 USD

w tym 485 113 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

biblioteki.org

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

Celem przedsięwzięcia jest inicjowanie i rozwój współpracy między uczestnikami różnych programów PAFW na rzecz tworzenia partnerstw mających realizować projekty ważne dla lokalnych społeczności. W podejmowanych działaniach wykorzystywana jest metoda animacji społeczności lokalnych służąca budowaniu dobra wspólnego w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę społeczną.

Dzięki różnorodnej ofercie programowej PAFW w wielu gminach w Polsce przeprowadzono projekty, których uczestnicy zdobyli doświadczenia i wypracowali zasoby stwarzające szansę na wyzwolenie dodatkowej energii obywatelskiej. Program oferuje beneficjentom takich projektów możliwość podejmowania wspólnych, partnerskich przedsięwzięć wykorzystujących nagromadzony potencjał w działaniach na rzecz całych lokalnych społeczności. Jednocześnie przyczynia się do umacniania lokalnego kapitału społecznego poprzez synergię doświadczeń i rezultatów różnych inicjatyw. Powstają partnerstwa składające się z uczestników kilku programów PAFW – tworzą oni Grupę Inicjatywną stanowiącą trzon lokalnej koalicji. Dołączają do niej samorządy, firmy, lokalne media oraz organizacje pozarządowe i instytucje, które dotychczas nie brały udziału w programach Fundacji. Liderami partnerstw mogą być organizacje uczestniczące w jednym z następujących programów PAFW: „Działaj Lokalnie”, „English Teaching”, „Równać Szanse”, „Szkoła Ucząca Się” (SUS), Program Liderów PAFW, Program Rozwoju Bibliotek, „Przemiany w Regionie” (RITA), „Pokolenia w Akcji”, a także „Zielony Lider” i „Kurs na Odporność”. W realizację projektów zaangażowani są liczni mieszkańcy gmin i wolontariusze.

Od 2009 roku, w dziewięciu edycjach programu, zawiązały się 83 partnerstwa, w tym 19 start-upy, które swo-

im zasięgiem obejmują 121 gmin i prowadzą działania z zaangażowaniem ponad 1200 partnerów, takich jak organizacje pozarządowe i lokalne samorządy.

Dzięki zrealizowanym projektom partnerskim udało się, między innymi: zmienić regulacje prawne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w Żywcu, utworzyć lokalną internetową telewizję obywatelską w Grodzisku Mazowieckim, czy też zagospodarować publiczny park w Biłgoraju i skwer w Krotoszynie. W Dębicy powstało powiatowe centrum wolontariatu, a w Płuznicy – „Współdzielnia” – przyjazne i nowoczesne miejsce edukacji nieformalnej dla mieszkańców. Efekty projektów to również promocja lokalnych produktów – w Dolinie Baryczy powstał „Szlak karpia”, w okolicach Warki utworzono „Szlak jabłkowy”, w Ćmielowie kultywowana jest tradycja wytwarzania porcelany, natomiast w Chrzanowie dawna fabryka lokomotyw „Fablok” SA stała się jego wizytówką. W Niepołomicach udało się zintegrować mieszkańców wokół działań na rzecz nieuczęszczanej przez nich wcześniej Puszczy Niepołomickiej, w Nowym Tomyślu powstał pierwszy Bibliogród, a w Birczy ekomuzeum. W Gołdapi postawiono na wielokulturowość regionu, natomiast w Wojkowicach utworzono polsko-ukraiński generator przedsiębiorczości.

FAKTY I LICZBY

83 Lokalne Partnerstwa PAFW,
w tym **19 partnerskich start-upów**, które
swoim zasięgiem obejmują **121 gmin**
i prowadzą działania z zaangażowaniem
1200 partnerów, zawiązało się
w dziewięciu edycjach programu.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

4 144 778 USD

w tym 310 033 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

www.lokalnepartnerstwa.org.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

W 2024 roku, w dziewiątej edycji programu, powstało 6 partnerstw oraz 2 start-upy. Z zaangażowaniem partnerów i mieszkańców udało się utworzyć centrum aktywności ekologicznej młodzieży „Zielona Oaza” w Starogardzie Gdańskim, Akademię Liderstwa Młodzieży w Jabłonnie, strefy młodych w Kowarach, Iławie i Lubawie oraz Park Inicjatyw Lokalnych w Kijewie Królewskim. W Redzikowie, w wyniku aktywności międzypokoleniowej, powstało lokalne archiwum i szlak kulturowy gminy. utworzono kluby aktywności dla dzieci i młodzieży.

Program popularyzuje metodę animacji społeczności lokalnych, która wypracowana została we współpracy z Pracownią Badań i Innowacji Społecznych Stocznia. Metodę zaprezentowano w publikacjach „Jak budować dobro wspólne? Poradnik dla działających lokalnie”, „Jak lokalnie budować partnerstwa?” oraz w wydanej w 2021 roku publikacji naukowej „Metoda animacji społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego. Teoria i praktyka” zawierającej wnioski z badania przeprowadzonego przez zespół badawczy Uniwersytetu Warszawskiego pod kierownictwem prof. Anny Gizy-Poleszczuk. Przeprowadzone badanie potwierdziło skuteczność i użyteczność metody w praktyce, tzn., że

służy ona aktywizacji społeczności lokalnych, a jej efekty odpowiadają na potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Do absolwentów programu skierowana jest oferta „Pracowni Dobra Wspólnego”, która służy wzmacnianiu trwałości dotychczas zawiązanych partnerstw. Dodatkowo wsparcie finansowe PAFW umożliwia kontynuację podjętych już wcześniej działań oraz motywuje do opracowania strategii utrwalania rezultatów realizowanych przedsięwzięć. W ramach Pracowni Dobra Wspólnego oferowane jest także wsparcie eksperckie oraz dostęp do bazy materiałów, odbywają się regularne zjazdy absolwentów, szkolenia, warsztaty, seminaria oraz webinaria. W 2025 roku odbyły się cztery tematyczne spotkania regionalne na temat angażowania młodzieży w działania społeczne i rozwijania ich kompetencji komunikacyjnych, edukacji ekologicznej i współpracy z samorządem.

Najbardziej aktywni uczestnicy Pracowni Dobra Wspólnego tworzą Społeczność Animatorów, którzy pracują nad rozwijaniem narzędzi aktywizacji społeczności lokalnych oraz wspierają proces powstawania nowych partnerstw w miejscach dotychczas nieobjętych programem. ■

ZIELONY LIDER

Uruchomiony w 2021 roku program wspiera lokalnych liderów i liderki w pozyskiwaniu wiedzy i kompetencji na rzecz prowadzenia w swoich społecznościach działań związanych z ochroną środowiska i adaptacją do zmian klimatu, a także skutecznego pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej i innych środków na ich realizację.

Negatywne skutki zmian klimatycznych i degradacja środowiska naturalnego wymuszają poszukiwanie nowych, zrównoważonych metod rozwoju w społecznościach lokalnych. Odpowiedzi na te potrzeby podsuwa między innymi program „Zielony Lider”, realizowany na podstawie udanego pilotażu z 2021 roku. W programie są wykorzystywane także doświadczenia zebrane podczas realizacji licznych projektów proekologicznych, prowadzonych zarówno w ramach programów PAFW, jak i przez inne organizacje pozarządowe.

Przedsięwzięcie jest skierowane do lokalnych liderów działających w miejscowościach do 50 tysięcy mieszkańców (w uzasadnionych przypadkach w miastach do 150 tysięcy mieszkańców), uczestników programów PAFW, a także do innych liderów społecznych i samorządowych, którzy są świadomi wagi działań w zakresie ochrony środowiska i klimatu. W latach 2021-2025 w programie wzięło udział 247 osób z 84 gmin z różnych części Polski.

Główna część programu ma charakter szkoleniowo-doradczy. Jego uczestnicy – liderzy wraz z zespołami – mogą korzystać z jednej z trzech ścieżek tematycznych: gospodarka odpadami, woda i zieleni oraz efektywność energetyczna. Mogą także ubiegać się o grant na wizytę studyjną krajową lub zagraniczną, która umożliwia nawiązanie współpracy z partnerami, transfer innowacyjnych rozwiązań, a także, w miarę możliwości, przygotowanie pomysłów na wspólne projekty. Dzięki udziałowi w programie liderzy dowiadują się jak rozwiązywać istotny dla ich społeczności lokalnej problem w zakresie ochrony środowiska, uczą się korzystać z metod i narzędzi ułatwiających wprowadzanie zmian w społecznościach lokalnych, a także zdobywają wiedzę, jak ubiegać się o dotacje ze środków unijnych oraz innych funduszy na własne projekty proekologiczne.

Istotnym komponentem programu „Zielony Lider” jest Sieć Doradców – Zielone Fundusze będąca ogólnopolskim systemem informacji i doradztwa odnośnie

FAKTY I LICZBY

247 osób z 84 gmin
z całej Polski wzięło udział
w programie w latach 2021-2025.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

1 148 782 USD

w tym 306 443 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

zielonylider.org

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Sendzimira

zasad oraz mechanizmów funkcjonowania funduszy służących ochronie środowiska i klimatu, przede wszystkim unijnych. Służy ona wsparciu liderów organizacji pozarządowych oraz partnerstw organizacji i samo-

rządów z małych miejscowości. Obecnie wsparcie to jest udzielane przez 30 wyspecjalizowanych doradców, w każdym z regionów Polski. ■

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

› STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA	35
› PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)	36
› WSPIERAMY UKRAINĘ	37
› STUDY TOURS TO POLAND (STP)	38

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

Program, rozpoczęty w 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej oraz integracji europejskiej przedstawicielom krajów Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Centralnej poprzez dwusemestralne studia uzupełniające na polskich uczelniach. Obecnie program jest skierowany do kandydatów z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Kazachstanu, Kirgistanu, Mołdawii, Tadżykistanu, Ukrainy i Uzbekistanu.

W ramach indywidualnych programów stypendyści studiują wybrane aspekty ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych, dziennikarstwa, kierowania NGO, czy zarządzania w kulturze. Od roku akademickiego 2023/24 zakres tematyczny stypendium został poszerzony o tematy związane z odbudową terenów objętych wojną w Ukrainie, np. urbanistykę, inżynierię lądową, czy kryminalistykę.

Stypendium rozpoczyna się kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie i usystematyzowanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje indywidualne programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Wrocławia i Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjno-merytoryczne oraz staże w instytucjach państwowych (np. w Sądzie Najwyższym, Narodowym Banku Polskim, czy urzędach marszałkowskich), a także w pozarządowych oraz prywatnych. Dodatkowo program umożliwia jego uczestnikom udział w zajęciach z przygotowania i realizacji projektów społecznych oraz pracy zespołowej.

W 2016 roku uruchomiono Kirkland Research Program. Jest to oferta jednosemestralnych staży badawczo-naukowych dla osób z ugruntowaną już pozycją akademicką z krajów objętych programem. W efekcie indywidualnej pracy pod kierunkiem opiekuna naukowego stażysta przygotowuje artykuł naukowy.

Rokrocznie w Programie Kirklanda uczestniczy około 45 stypendystów. W latach 2000-2025 program ukończyło 1109 osób z 13 krajów (1053 stypendystów Programu Kirklanda oraz 56 stypendystów Kirkland Research), w tym: 579 z Ukrainy, z Białorusi – 196, z Gruzji – 75, z Rosji – 69, Armenii – 53, Kazachstanu – 34, Mołdawii – 27, z Kirgistanu – 21, Azerbejdżanu – 16, Litwy – 12, Słowacji – 10, a także z Uzbekistanu – 10 i z Tadżykistanu – 7 osób.

Najpopularniejszym kierunkiem wśród stypendystów są ekonomia i zarządzanie oraz prawo. Dużym zainteresowaniem cieszą się także nauki społeczne, dziennikarstwo, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe. Najliczniejszą grupę zawodową stanowili pracownicy wyższych uczelni oraz urzędnicy i eksperci.

Po zakończeniu programu, z jego absolwentami utrzymywany jest regularny kontakt, między innymi dzięki

FAKTY I LICZBY

1109 osób z 13 krajów
ukończyło Program Kirklanda
w latach 2000-2025. Rokrocznie
uczestniczy w nim około
45 stypendystów.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY
19 283 550 USD
w tym 881 074 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
kirkland.edu.pl

REALIZATOR PROGRAMU:
Fundacja Liderzy Przemian

biuletynowi, zjazdom absolwentów oraz poprzez stronę internetową. Zjazdy absolwentów, odbywające się co 4-5 lat, służą podtrzymywaniu więzi ich uczestników z Polską oraz między sobą, a także nawiązywaniu nowych kontaktów. Są również okazją do pogłębienia wiedzy Kirklandystów o Polsce, Unii Europejskiej oraz do dyskusji na temat możliwych kierunków przemian w krajach regionu. Byli stypendyści korzystają ze wsparcia Koordynatora Projektów Poststypendialnych, którego rolą jest pomoc absolwentom w utrzymywaniu kontaktów z Polską, a także w podejmowaniu przez nich wspólnych przedsięwzięć, takich jak krajowe stowarzyszenia absolwentów.

Od początku wojny w Ukrainie rozpoczętej agresją Rosji w lutym 2022 roku przebywającym w Polsce stypendystom Programu Kirklanda było udzielane wsparcie informacyjne i organizacyjne, zaoferowano im także pomoc w sprowadzeniu ich rodzin do Polski. Zespół Programu starał się również odpowiadać na indywidualne i zbiorowe prośby zgłaszane przez absolwentów programu przebywających w Ukrainie, m.in. w zakresie zapotrzebowania na lekarstwa, sprzęt medyczny, czy żywność. W tym celu w ciągu kilku tygodni przekierowano w ramach budżetu Programu Kirklanda blisko 100 tysięcy złotych na pomoc humanitarną dla ludności cywilnej i koordynację działań pomocowych w Ukrainie.

Ponadto, dzięki zbiorce finansowej i rzeczowej Fundacji Liderzy Przemian przeprowadzonej we współpracy z absolwentami Programu Kirklanda, wyposażono trzy karetki medyczne, które na Ukrainę dostarczyli mieszkający w Polsce absolwenci programu.

Wielu byłych uczestników Programu Kirklanda odgrywa ważne role w ukraińskiej administracji publicznej, samorządowej, w środowiskach akademickich, instytucjach kultury, w organizacjach pozarządowych, w biznesie oraz mediach. Do grona absolwentów Programu Kirklanda należy m.in. Iryna Wereszczuk, była Wicepremier Ukrainy, obecnie Wiceszefowa Urzędu Prezydenta Ukrainy, która w latach 2015-2016 studiowała w Krajowej Szkole Administracji Publicznej w Warszawie, czy Liliana Hryniewicz, była Minister Oświaty i Nauki Ukrainy, uczestniczka Programu Kirklanda w latach 2001-2002.

W latach 2001-2013 Realizatorem Programu była Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta. Następnie, do roku 2016, program był realizowany przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Od roku 2017 część stypendiów w ramach Programu Kirklanda jest finansowanych ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. ■

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

Rozpoczęty w 2000 roku program jest skierowany do organizacji pozarządowych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych i integracji europejskiej z partnerami w krajach Europy Wschodniej, a także Kaukazu Południowego i Azji Centralnej.

Poprzez otwarte konkursy grantowe, polskie organizacje pozarządowe otrzymują dotacje na projekty mające na celu przekazywanie swoich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, pomocy społecznej, działalności samorządu terytorialnego, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów. Wysokość dotacji wynosi średnio 60 tysięcy złotych. Rocznie przyznawanych jest około 30 grantów.

W ramach programu organizacje mogą również ubiegać się o małe granty wyjazdowe na konsultację projektu z partnerem zagranicznym przed złożeniem zasadniczego wniosku, wzmocnienie współpracy z organizacją partnerską, czy też ewaluację zrealizowanego już projektu. Dzięki specjalnej ścieżce grantowej dotacje z programu mogą stanowić także dofinansowanie większego przedsięwzięcia, na które organizacja otrzyma dotację z innych źródeł – polskich lub zagranicznych. Projekty te muszą być zbieżne pod względem obsza-

ru geograficznego i tematycznego z celami i zakresem programu „RITA”.

Główny konkurs grantowy jest ogłaszany dwa razy w roku. Aplikacje można składać do połowy marca oraz do połowy października. Z kolei wnioski na granty wyjazdowe oraz o dofinansowanie większych projektów przyjmowane są na bieżąco, do wyczerpania środków.

Ponadto, od 2021 roku w konkursie „RITA – partnerstwo do potęgi” doświadczone organizacje pozarządowe – realizatorzy projektów w programie „RITA” – mogą otrzymać dotację do 100 tysięcy złotych na ich kontynuację.

Polskim organizacjom pozarządowym i szkołom oferowane są również szkolenia oraz wsparcie eksperckie, a także pomoc w ustanawianiu kontaktów i rozwoju współpracy z zagranicznymi partnerami. Co dwa lata pod hasłem „Ambasadorzy Przemian w Regionie” odbywa się spotkanie grantobiorców programu „RITA”.

FAKTY I LICZBY

1253 projekty służące przekazywaniu polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działań społecznych, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów dofinansowano w programie „RITA” w latach 2000-2025.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

19 456 644 USD

w tym 857 848 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
programrita.org

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Edukacja dla Demokracji

Wymianie informacji między organizacjami i liderami społecznymi służy także portal społecznościowy civicportal.org. W jego ramach działa platforma e-learningowa, na której oferowane są szkolenia dla polskich i zagranicznych NGO.

W latach 2000-2025 w programie „RITA” finansowe wsparcie otrzymały 1253 projekty.

W pierwszych dniach marca 2022 roku, w odpowiedzi na rosyjską inwazję na Ukrainę oraz natychmiastowe

działania pomocowe ze strony polskich organizacji pozarządowych, w ramach konkursu grantowego programu „RITA” ogłoszono interwencyjną „ścieżkę ukraińską”. Przeznaczono na nią dostępne wówczas zasoby organizacyjne i finansowe programu. Wraz z utworzeniem odrębnego programu „Wspieramy Ukrainę” ścieżka ta stała się jego częścią. Dzięki temu na różnego typu projekty interwencyjne przyznano dofinansowanie w łącznej kwocie 1,7 miliona złotych. ■

WSPIERAMY UKRAINĘ

To specjalny program grantowy, uruchomiony przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności w odpowiedzi na wojnę w Ukrainie, skierowany do polskich organizacji pozarządowych niosących pomoc ludności cywilnej w Ukrainie, a także uchodźcom wojennym w Polsce. Na program Fundacja przeznaczyła dotąd ponad 14,6 miliona złotych, dofinansowując 259 projektów.

Priorytetem jest wsparcie tych organizacji, które mają ugruntowaną współpracę z partnerami w Ukrainie, a także działających w małych miejscowościach Polski, gdzie znaleźli się ukraińscy uchodźcy. Pomoc obejmowała również koordynację działań polskich NGO na rzecz Ukrainy i przybyłych z niej uchodźców – także we współpracy z innymi instytucjami czy środowiskami w Polsce.

W otwartych konkursach grantowych można otrzymać dofinansowanie na projekty służące m.in. wsparciu edukacji ukraińskich dzieci i młodzieży w Polsce oraz w Ukrainie, wsparciu uchodźców z Ukrainy poprzez

doradztwo prawne, obywatelskie, zawodowe, z zakresu usług publicznych, jak i pomoc psychologiczną, czy też zapobieganiu dyskryminacji i nieprzyjaznym aktom wobec ukraińskich uchodźców, a także przeciwdziałaniu dezinformacji oraz zapewnianiu rzetelnej informacji o społeczności uchodźców w Polsce i wydarzeniach w Ukrainie.

Program stanowi rozwinięcie specjalnej inicjatywy, jaka została uruchomiona w programie „Przemiany w Regionie” (RITA). W pierwszych dniach marca 2022 roku, w odpowiedzi na rosyjską inwazję na Ukrainę, w ramach konkursu grantowego programu „RITA” ogłoszono

FAKTY I LICZBY

14,6 miliona złotych na wsparcie działań polskich organizacji pozarządowych podejmowanych we współpracy z partnerami w Ukrainie, a także realizowanych w Polsce na rzecz uchodźców z Ukrainy.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

3 889 364 USD

w tym 609 192 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:

fed.org.pl/wspieramy-ukraine/

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Edukacja dla Demokracji

interwencyjną „ścieżkę ukraińską”. Przeznaczono na nią dostępne wówczas zasoby organizacyjne i finansowe programu „RITA”. Wraz z utworzeniem odrębnego programu – „Wspieramy Ukrainę” – „ścieżka ukraińska” stała się jego częścią.

W marcu 2022 roku na konkurs grantowy programu „Wspieramy Ukrainę” wpłynęły aż 422 wnioski. Komisja Grantowa przyznała dofinansowanie 59 projektom; 44 z nich zrealizowano w Polsce, zaś 15 w Ukrainie. Dzięki tamtej pomocy wsparto działania ratujące życie i zdrowie cywilów; ich ewakuację, zapewnienie schronienia, zaopatrzenie w środki medyczne oraz pomoc psychologiczną.

W ramach kolejnych sześciu edycji konkursów grantowych od jesieni 2022 do końca 2025 roku przyznano 157 dotacji na projekty wspierające przede wszystkim ukraińskie dzieci i młodzież, zarówno te przebywają-

ce w Polsce, jak i w Ukrainie. Pomoc koncentrowała się na zwiększaniu dostępu do edukacji szkolnej oraz pozaszkolnej, wsparciu psychologicznym, prawnym i językowym. Dofinansowano także działania informacyjne, poradnictwo prawne, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz dezinformacji.

Ze wsparcia programu skorzystało bezpośrednio 180 tysięcy ukraińskich uchodźców przebywających w Polsce, w tym około jedną trzecią stanowiły dzieci i młodzież, a także prawie 167 tysięcy osób w Ukrainie, pośród nich blisko 38 tysięcy dzieci i młodzieży. Ponad 236 tysięcy osób otrzymało wsparcie humanitarne, 21 tysięcy skorzystało ze wsparcia psychologicznego, a ponad 15 tysięcy uzyskało porady prawne i obywatelskie. Inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie dezinformacji na temat uchodźców ukraińskich objęły swoim zasięgiem ponad 1,5 miliona osób w Polsce. ■

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

Uruchomiony w 2004 roku program wizyt studyjnych do Polski skierowany jest do aktywnych studentów i profesjonalistów z Europy Wschodniej oraz innych krajów postkomunistycznych. Cel programu to przybliżenie realiów Polski, a także Unii Europejskiej, a jednocześnie rozwój i wzmacnianie zawodowych i osobistych kontaktów pomiędzy liderami ze Wschodu a ich polskimi gospodarzami.

Oferta dla studentów obejmuje kilkunastodniowe wizyty studyjne w Polsce. Mogą w nich brać udział osoby w wieku od 18 do 23 lat z Białorusi, Mołdawii i Ukrainy, które chcą poznać polskie środowiska akademickie, organizacje obywatelskie, spotkać się z liderami życia publicznego, wziąć udział w wy-

kładach, warsztatach, seminariach i imprezach kulturalnych. Studenci aplikują do udziału w programie indywidualnie. Wizyty odbywają się w kilkunastoposobowych grupach uczestników z różnych państw, dwa razy do roku – wiosną i jesienią. Są prowadzone przez doświadczone polskie organizacje pozarządowe,

FAKTY I LICZBY

11 850 osób, w tym studenci i profesjonaliści reprezentujący różne środowiska, uczestniczyło w wizytach studyjnych w latach 2004-2005.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

9 513 238 USD

w tym 650 242 USD w 2025 roku.

WIĘCEJ INFORMACJI:
studytours.pl

REALIZATOR PROGRAMU:

Fundacja Liderzy Przemian

wyłaniane w drodze otwartego konkursu. Koordynatorem wizyt studenckich jest Fundacja „Borussia”.

Oferta dla profesjonalistów jest skierowana do przedstawicieli samorządów lokalnych, administracji rządowej, centralnych instytucji państwowych, organizacji pozarządowych, mediów, sektora edukacji oraz innych grup zawodowych z Europy Wschodniej, a także z krajów Kaukazu Południowego i Azji Centralnej. Wizyty, których profil oparty jest na dzieleniu się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji oraz integracji europejskiej, prowadzone są we współpracy z polskimi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami administracji centralnej i samorządowej.

Od 2014 roku, po wydarzeniach na Majdanie, w kontaktach z Ukrainą szczególny nacisk był położony na przekazywanie doświadczeń tym, którzy brali udział we wdrażaniu reformy samorządowej, a także w działaniach związanych z integracją Ukrainy ze strukturami europejskimi. W latach 2004-2025 w wizytach studyjnych do Polski uczestniczyło 7784 obywateli Ukrainy: 5306 profesjonalistów i 2478 studentów.

Rekrutacja uczestników wizyt studyjnych dla profesjonalistów poprzedzona jest listem intencyjnym kierowanym do biura programu „STP” w Warszawie od zainteresowanych instytucji i organizacji partnerskich z krajów regionu lub od polskich organizacji pozarządowych oraz innych instytucji.

Łącznie, w latach 2004-2025, w wizytach studyjnych uczestniczyło 11 850 osób, w tym ponad 4 tysiące studentów i ponad 7800 profesjonalistów reprezentujących różne środowiska.

W 2022 roku, po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji na Ukrainę, PAFW uruchomiła inicjatywę „STP dla Ukrainy” z budżetem 900 tysięcy złotych. Polskie organizacje pozarządowe, które gościły w Polsce grupy liderów studenckich i profesjonalistów, przekazały za pośrednictwem absolwentów programu „STP” wsparcie rzeczowe i finansowe osobom poszkodowanym przez wojnę. Pomoc została skierowana do większości z 24 obwodów w Ukrainie, m.in. do obwodu kijowskiego i Kijowa, lwowskiego, tarnopolskiego i dniepropietrowskiego, a także charkowskiego oraz sumskiego i ługańskiego.

W ramach programu Fundacja jest zaangażowana w Warszawską Letnią Akademię Euro-Atlantycką (WEASA) – inicjatywę, będącą wspólnym przedsięwzięciem PAFW, The German Marshall Fund of the United States oraz Centrum Europejskiego Natolin.

Oferta zajęć Akademii – prowadzonych w oparciu o kampus natoliński – skierowana jest do ekspertów z krajów Partnerstwa Wschodniego oraz Bałkanów Zachodnich, takich jak analitycy, doradcy polityczni i rządowi, pracownicy think tanków i NGOs, urzędnicy służby cywilnej, czy dziennikarze. Zakres tematyczny Akademii obejmuje transformację systemową, integrację europejską i relacje transatlantyckie, a od 2017 roku tematem wiodącym WEASA są wyzwania cyfrowe, zwłaszcza bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Trzynasta edycja WEASA w 2025 roku odbyła się pod tytułem „Digital Resilience in the Age of Disinformation”.

Łącznie, w trzynastu edycjach WEASA (2013-2025), wzięło udział 551 uczestników z krajów Partnerstwa Wschodniego oraz Bałkanów Zachodnich, w tym: 57 osób z Armenii, 39 z Azerbejdżanu, 50 z Białorusi, 101 z Gruzji, 48 z Mołdawii, 151 z Ukrainy. ■

MONITORING, EWALUACJE, ANALIZY (MEVA)

Program o charakterze ewaluacyjno-badawczym, mający na celu prowadzenie stałych prac analitycznych służących maksymalizowaniu efektywności programów PAFW, a także przedsięwzięć innych organizacji pozarządowych.

Prace te pomagają w ustalaniu, na ile zdefiniowane wcześniej w fundacyjnych programach cele, podjęte działania i osiągnięte rezultaty odpowiadają na społeczne potrzeby i problemy, zwłaszcza lokalnych społeczności. Wyniki badań służą zarówno do projektowania nowych działań programowych, jak i modyfikacji tych istniejących.

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW, takich jak „Działaj Lokalnie”, „Uniwersytety Trzeciego Wieku”, czy Szkoła Edukacji PAFW i UW, posłużyły Fundacji do wprowadzania zmian, w tym także uruchamiania nowych inicjatyw. Jednym z założeń programu „MEVA” jest monitorowanie zakończonych przez PAFW przedsięwzięć pod kątem trwałości osiągniętych rezultatów.

Potencjalne działania PAFW były rozpatrywane w kontekście istniejących i przewidywanych potrzeb społecznych. W tym celu prowadzono badania określonych grup społecznych – np. młodzieży, bibliotekarzy czy pracowników organizacji pozarządowych – i testowano nowe inicjatywy. Przykładem może być badanie kluczowych trendów oddziałujących na aktywność społeczną mieszkańców małych miejscowości oraz ich wpływu na sposób sprawowania lokalnego przywództwa, przeprowadzone w 2019 roku w ramach programu „Liderzy PAFW”, czy też analiza wpływu Programu Rozwoju Bibliotek na jego uczestników w porównaniu z bibliotekami i społecznościami, które w tym programie nie

uczestniczyły. W 2024 roku zrealizowane zostało natomiast badanie uwarunkowań zaangażowania społecznego młodzieży wiejskiej – „Młodzież na Wsi 2024”.

Od 2022 roku część analiz i ewaluacji, między innymi w „Działaj Lokalnie” i Programie Rozwoju Bibliotek, ukierunkowana została na identyfikację wyzwań, z jakimi musiały mierzyć się organizacje pozarządowe w związku z napływem uchodźców z Ukrainy, tak aby odpowiednio dostosować działania w ramach tych programów. Podobnie w latach wcześniejszych na podstawie analiz i badań wprowadzane były modyfikacje w różnych fundacyjnych programach w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne, na przykład podczas pandemii. Przeprowadzono również prace analityczne pod kątem możliwości włączenia się PAFW oraz organizacji z nią współpracujących w działania edukacyjne oraz animujące lokalne społeczności na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Między innymi w ich efekcie powstał program „Zielony Lider”.

W ramach programu „MEVA” analizowane są także wzajemnie uzupełniające się i wzmacniające komponenty programów PAFW w celu podniesienia jakości oraz efektywności fundacyjnych działań. Do takich projektów należy m.in. „Ewaluacja do kwadratu”, inicjatywa służąca rozwojowi kultury ewaluacji w środowisku organizacji współpracujących z PAFW, w ramach której powstał poradnik „Ewaluacja – jak to się robi?”. Organizacje

FAKTY I LICZBY

Wyniki badań ewaluacyjnych programów PAFW posłużyły Fundacji do wprowadzania zmian, w tym także uruchamiania nowych inicjatyw.

DOTACJE PAFW WYNIOSŁY

3 145 153 USD

w tym 189 608 USD w 2025 roku.

OSOBA ODPOWIEDZIALNA W PAFW:

Joanna Lempart
Dyrektor Programowa

te spotykają się na cyklicznych seminariach dotyczących badań ewaluacyjnych. Projektem szczególnym jest badanie „Oddziaływanie na kapitał społeczny w społecznościach PAFW” (tzw. „BOX”), dzięki któremu stworzono i przetestowano zestaw metod i technik badawczych, pozwalających na określenie zmian w poziomie kapitału społecznego w wyniku oddziaływania fundacyjnych programów na małe społeczności.

Poprzez program „MEVA” Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności wspiera również Fundację Stocznia, której jest jednym ze współzałożycieli. Jednocześnie Stocznia pełni rolę Realizatora istotnej części programu „MEVA”. ■

Ludzie, projekty, inicjatywy

ENGLISH TEACHING

- › Od małych szkół do wielkich możliwości – jubileusz Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Anglistów „English Teaching” 43

RÓWNAĆ SZANSE

- › Jak Kluby Młodego Odkrywcy zmieniają edukację 44

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

- › Szkoła, która naprawdę się uczy – jubileusz „SUS” 45

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

- › Mosty edukacji: ukraińscy akademicy w Szkole Edukacji PAFW i UW 46

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

- › Z „PROJEKTOREM” przez Polskę od 20 lat. Jedna misja, tysiące przygód 47

STYPENDIA POMOSTOWE

- › Gabriela Kurtyka – stypendystka, która zmienia codzienność innych 48

UNIwersYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

- › Amerykańskie inspiracje dla Ambasadorów „Pokoleń w Akcji” 49

DZIAŁAJ LOKALNIE

- › Wspólnota jako siła – prof. Jerzy Hausner o wyzwaniu energii społecznej 50

SEKTOR 3.0

- › Cyfrowi, ale świadomi: wnioski z Festiwalu Sektor 3.0 51

PROGRAM LIDERSKI PAFW

- › Od Waszyngtonu po Montanę: wyzwania pokoleniowe i praca z młodzieżą 52

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

- › Akademia PRB: rozwój, relacje i nowe spojrzenie na rolę biblioteki 53

PRO PUBLICO BONO

- › Misja mimo trudności – wyniki unikalnego badania mediów lokalnych 54

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

- › Kirklandystki w Azji Centralnej: współpraca, rozwój i spotkanie absolwentów 55

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

- › „Soft power” czy „smart power” – lekcje z 25 lat współpracy w Regionie 56

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

- › Integracja Polski z UE inspiracją dla ukraińskich samorządów 57

WSPIERAMY UKRAINĘ

- › Schron, który stał się szkołą 58

ENGLISH TEACHING

OD MAŁYCH SZKÓŁ DO WIELKICH MOŻLIWOŚCI – JUBILEUSZ OGÓLNOPOLSKIEGO STOWARZYSZENIA ANGLISTÓW „ENGLISH TEACHING”

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Anglistów „English Teaching” (OSA ET) świętuje 10 lat działalności – dekadę pełną energii, pasji i działań, które realnie zmieniają edukację językową w Polsce. Stowarzyszenie, powstałe w 2015 roku z inicjatywy nauczycieli liderów programu „English Teaching”, zrzesza ponad 100 anglistów, którzy wspólnie tworzą wyjątkową społeczność edukatorów.

O efektach pracy OSA ET mówi Prezeska Stowarzyszenia Danuta Kamińska: „Ponad 1300 uczestników obozów językowych dla dzieci i młodzieży, ponad 70 wolontariuszy z całego świata (...) czy ponad 80 szkół, do których zawitali nasi native speakerzy”. Wszystkie działania łączą jeden cel – uczenie angielskiego w sposób naturalny, inspirujący i daleki od szkolnej rutyny.

Jednym z najbardziej rozpoznawalnych projektów jest „Native speaker in our school”. Wiceprezeska Dorota Starz podkreśla jego wyjątkową wartość: „W ciągu czterech lat udało nam się zorganizować ponad 80 wizyt native speakerów w wiejskich szkołach w różnych zakątkach Polski. Podczas tych wyjątkowych spotkań (...) setki dzieci (...) miały szansę – często po raz pierwszy w życiu – porozmawiać z anglojęzycznym gościem. To doskonały sposób na przełamanie lęku przed mówieniem”. Wła-

śnie takie doświadczenia budują pewność siebie młodych ludzi i otwierają ich na świat.

OSA ET rozwija również współpracę z partnerami – m.in. z Fundacją Kościuszkowską oraz Fundacją KPMG – dzięki czemu organizuje obozy językowe, wspiera młodzież z niezamożnych rodzin oraz prowadzi działania w ramach inicjatywy „Teaching English in Poland”. Od trzech lat stowarzyszenie zaprasza też na swoje obozy 40 uczniów z ukraińskiej Zastawnej, oferując im bezpieczną przestrzeń do nauki i integracji.

Dziesięciolecie stało się okazją do wyznaczenia nowych celów – w tym organizacji obozów także za granicą. Stowarzyszenie wchodzi w kolejną dekadę z doświadczeniem i misją: inspirować do nauki języka angielskiego w sposób, który naprawdę działa.

Ponad 1300 uczestników obozów językowych dla dzieci i młodzieży, ponad 70 wolontariuszy z całego świata (...) czy ponad 80 szkół, do których zawitali nasi native speakerzy.

Danuta Kamińska

Prezeska Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Anglistów „English Teaching”

RÓWNAĆ SZANSE

JAK KLUBY MŁODEGO ODKRYWCY
ZMIENIAJĄ EDUKACJĘ

Czy można zmieniać edukację, nie tylko w teorii, lecz w codziennej praktyce nauczycieli i uczniów? W książce „Zmienianie edukacji. Na przykładzie programu Kluby Młodego Odkrywcy koordynowanego przez Centrum Nauki Kopernik” dr Zuzanna Michalska odpowiada twierdząco i pokazuje, jak oddolne działania, refleksyjność i współpraca w sieci prowadzą do realnych mikrozmian w szkołach i społecznościach lokalnych.

Dr Zuzanna Michalska jest socjolożką edukacji i trenerką. Od 15 lat współpracuje z nauczycielami wspierając ich w rozwijaniu kompetencji pracy z dziećmi i z młodzieżą w zmieniającym się świecie. Od 10 lat koordynuje międzynarodowy program Kluby Młodego Odkrywcy w Centrum Nauki Kopernik.

„Program Klubów Młodego Odkrywcy (KMO) jest kontynuacją projektu modelowego zainicjowanego w ramach programu ‘Równać Szanse’ Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe. Celem Klubów jest popularyzacja wśród dzieci i młodzieży zainteresowania naukami ścisłymi. Ich formuła umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych, łatwo dostępnych materiałów” – wyjaśnia Radosław Jasiński, Dyrektor Programowy PAFW. Sieć KMO liczy obecnie blisko 800 klubów, należy do niej również ponad 400 klubów działających w Gruzji, Ukrainie, Armenii i Mołdawii.

Publikacja Zuzanny Michalskiej w sposób pogłębiony i inspirujący podejmuje temat konieczności przemian w polskim systemie edukacji oraz sposobów, w jaki edukacja może odpowiadać na wyzwania przyszłości. „(...) Oczekuje się, że uczeń, którego głównym zadaniem przez kilkanaście lat było uczenie się oderwanych od życia fragmentów wiedzy akademickiej, przekształci się pewnego dnia w kompetentnego dorosłego...” – pisze Zuzanna Michalska.

Autorka analizuje wieloletni, interdyscyplinarny program Kluby Młodego Odkrywcy – inicjatywę pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży, która od 1998 roku zmienia sposób myślenia o uczeniu się. Na spotkaniach KMO dzieci pracują jak naukowcy: zadają pytania, eksperymentują, formułują hipotezy, testują je i wyciągają wnioski. Nie ma ocen, liczb i testów – najważniejsze są ciekawość, refleksja i samodzielność.

Formuła KNO umożliwia młodym ludziom uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych, łatwo dostępnych materiałów.

Radosław Jasiński
Dyrektor Programowy PAFW

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

SZKOŁA, KTÓRA NAPRAWDĘ SIĘ UCZY –
JUBILEUSZ „SUS”

Program „Szkoła Ucząca Się” (SUS) obchodzi 25-lecie działalności, które świętowano podczas Letniej Szkoły Dyrektorów w Przygoniu. Jak podkreśliła Marianna Hajdukiewicz, Dyrektor Programowa PAFW, siłą programu jest „silne partnerstwo Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO), oparte na badaniach, inspiracjach i rzeczywistych potrzebach szkół”.

Jerzy Koźmiński, Prezes PAFW, przypomniał, że „SUS” był jedną z pierwszych inicjatyw PAFW: „Od tamtej pory program rozwija się, doskonalą i – zgodnie ze swoją ideą – nieustannie uczy się, odpowiadając na zmieniające się potrzeby szkół, nauczycieli i uczniów w zmieniającym się kraju i świecie”. Podkreślił, że program realnie wpływa na jakość nauczania, wzmacnia autonomię rad pedagogicznych i kompetencje dyrektorów, a w wielu przypadkach jego oddziaływanie wykracza poza mury szkół, obejmując lokalne społeczności.

Dr Jędrzej Witkowski, Prezes CEO, zwrócił uwagę na znaczenie długofalowego wsparcia PAFW: „To dzięki PAFW (...) mogliśmy jako CEO reagować na najbardziej pilne potrzeby szkół – choćby w czasie pandemii, czy na etapie przyjmowania do szkół uczniów z Ukrainy”.

Od 2000 roku „SUS” prowadzi kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości polskiej edukacji, wykorzystując najlepsze wzorce zagraniczne i krajowe. Kluczowym elementem programu są szkolenia dla nauczycieli i dyrektorów, zwłaszcza z terenów wiejskich i małych miast. W ciągu 25 lat w programie uczestniczyło ponad 12 tysięcy szkół, z czego 1650 brało udział w działaniach związanych z wdrażaniem oceniania kształtującego. Łącznie przeszkolono prawie 230 tysięcy nauczycieli i 11 tysięcy dyrektorów.

Ćwierć wieku „SUS” to historia konsekwentnego wzmacniania szkół, budowania ich autonomii i wspierania edukatorów w tworzeniu nowoczesnej, otwartej i reagującej na wyzwania oświaty.

Program „SUS” rozwija się, doskonalą i – zgodnie ze swoją ideą – nieustannie uczy się, odpowiadając na zmieniające się potrzeby szkół, nauczycieli i uczniów w zmieniającym się kraju i świecie.

Jerzy Koźmiński
Prezes PAFW

SZKOŁA EDUKACJI PAFW I UW

MOSTY EDUKACJI: UKRAIŃSCY AKADEMICY
W SZKOLE EDUKACJI PAFW I UW

Listopadowa wizyta studyjna ukraińskich akademików w Szkole Edukacji PAFW i UW stała się ważnym wydarzeniem dla obu stron. Do Warszawy przyjechali przedstawiciele uczelni pedagogicznych, instytutów doskonalenia nauczycieli i organizacji wspierających edukację, m.in. z Czernihowa, Kijowa i Lwowa.

Wizyta była kontynuacją współpracy rozpoczętej w maju i kolejnym krokiem w budowaniu partnerstwa między polskimi i ukraińskimi środowiskami akademickimi.

Przez pięć dni goście poznawali model kształcenia nauczycieli realizowany w Szkole Edukacji. Obserwowali zajęcia, rozmawiali ze studentami i tutorami, uczestniczyli w warsztatach dotyczących tutoringu i refleksyjnego rozwoju nauczyciela oraz odwiedzali szkoły partnerskie, w tym Szkołę Ukraińską. W programie znalazła się także lekcja muzealna w Zamku Królewskim. W swoich podsumowaniach podkreślali „inspirację, otwartość i współpracę”, a największe wrażenie zrobiła na nich atmosfera zaufania i partnerskie relacje między nauczycielami i studentami.

Wizyta wpisuje się w szersze działania Szkoły Edukacji na rzecz edukacji w Ukrainie oraz ukraińskich uchodźców w Polsce. Już po wybuchu wojny przygotowano poradnik porównujący polskie i ukraińskie podstawy programowe, z którego skorzystały dziesiątki tysięcy polskich edukatorów. Zorganizowano także webinaria, warsztaty oraz kurs językowy dla matematyczek z Ukrainy.

Jak podkreśla Marianna Hajdukiewicz, Dyrektor Programowa PAFW: „Współpraca z ukraińskimi instytucjami to dla Szkoły Edukacji nie tylko wymiana doświadczeń, ale też wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytania o przyszłość nauczania w czasach zmiany i kryzysu”. Wskazuje, że mimo trudnych warunków ukraińscy nauczyciele wykazują „pasję i odwagę, by budować lepszą oświatę”.

Współpraca z ukraińskimi instytucjami to dla Szkoły Edukacji nie tylko wymiana doświadczeń, ale też wspólne poszukiwanie odpowiedzi na pytania o przyszłość nauczania w czasach zmiany i kryzysu.

Marianna Hajdukiewicz
Dyrektor Programowa PAFW

PROJEKTOR – WOŁONTARIAT STUDENCKI

Z „PROJEKTOREM” PRZEZ POLSKĘ OD 20 LAT. JEDNA MISJA, TYSIĄCE PRZYGÓD

W Lublinie odbył się finał 20. edycji programu „PROJEKTOR – Wołontariat Studencki”, świętujący dwie dekady działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z małych miejscowości. W wydarzeniu wzięli udział wolontariusze, nauczyciele i przyjaciele programu.

Jak podkreślił Kamil Wrzos, Dyktor Programu: „PROJEKTOR – to nie tylko przedsięwzięcie edukacyjne, ale także wspólnota kształtująca odpowiedzialność i odwagę młodych ludzi”.

W trakcie spotkania głos zabrali także uczestnicy programu. Magdalena Nogaj, nauczycielka ze Szkoły Podstawowej w Głuchołazach, zwróciła uwagę na ogromne znaczenie warsztatów prowadzonych w szkołach. Wolontariuszka Monika Styczeń podzieliła się doświadczeniami z projektów, w których brała udział, podkreślając ich wpływ na rozwój uczniów, a także na jej własne kompetencje. Organizatorzy docenili również rolę Ambasadorów „PROJEKTORA”, dziękując za ich zaangażowanie i witając nowych członków wspierających rozwój programu.

Podczas gali wręczono wyróżnienia za wyjątkowe zaangażowanie i innowacyjne podejście do pracy z dziećmi.

Uhonorowano m.in. Monikę Styczeń, Amelię Kulanicę, Natalię Szeląg, Sebastiana Markowicza i Magdalенę Nogaj. Świętowano także jubileusz 20 lat pracy Kamila Wrzosa, który zaczynał jako wolontariusz, a dziś kieruje programem.

Podczas warsztatów uczestnicy spotkania poznali techniki tworzenia dzienników podróży oraz uczyli się fotografii mobilnej, eksplorując Lublin jako inspirujący plener.

Program „PROJEKTOR”, działający od 2005 roku, realizuje projekty edukacyjne prowadzone przez studentów-wolontariuszy w szkołach podstawowych. W jubileuszowej edycji 2024/2025 ponad 700 studentów przeprowadziło 1451 projektów dla ponad 11 tysięcy uczniów z 358 szkół, kontynuując misję wspierania młodych ludzi w odkrywaniu pasji i budowaniu pewności siebie.

PROJEKTOR – to nie tylko przedsięwzięcie edukacyjne, ale także wspólnota kształtująca odpowiedzialność i odwagę młodych ludzi.

Kamil Wrzos
Dyrektor Programu

STYPENDIA POMOSTOWE

GABRIELA KURTYKA – STYPENDYSTKA,
KTÓRA ZMIENIA CODZIENNOŚĆ INNYCH

Uczestniczka Programu Stypendiów Pomostowych, Gabriela Kurtyka, studentka III roku psychologii na Uniwersytecie Wrocławskim, konsekwentnie rozwija swoją ścieżkę zaangażowania społecznego, łącząc empatię, odpowiedzialność i świadome podejście do pracy na rzecz dobra wspólnego.

„Doświadczenie nauczyło mnie uważności, cierpliwości i tego, jak ważna jest obecność drugiego człowieka. Najbardziej motywuje mnie to, że widzę realny wpływ tych spotkań – uśmiech, rozmowę i poczucie, że nikt nie jest sam” – podkreśla stypendystka.

Początkiem jej aktywności był udział w programie „PROJEKTOR – Wolontariat Studencki”, do którego dołączyła w 2023 roku jako uczestniczka Programu Stypendiów Pomostowych. Właśnie to doświadczenie stało się impulsem do dalszego rozwoju. „Zainspirowało mnie do dalszego poszukiwania możliwości niesienia pomocy innym i aktywnego udziału w życiu społecznym” – wspomina dziś Gabriela.

W kolejnych latach nawiązała współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a następnie dołączyła

do Stowarzyszenia mali bracia Ubogich. Regularne spotkania z podopieczną, panią Anią, stały się ważnym elementem jej wolontariatu. „Spotkania te dają dużo nie tylko pani Ani, ale również i mnie. Zawsze wracam z nich w lepszym nastroju” – podkreśla. Relacja ta, oparta na obecności i wzajemności, stała się dla obu pań niezwykle wartościowym doświadczeniem.

Oprócz udzielania indywidualnego wsparcia Gabriela angażuje się również w działania integracyjne i kulturalne, obejmujące też wydarzenia międzypokoleniowe. Jednocześnie współpracuje z niepubliczną szkołą muzyczną, prowadząc lekcje gry na pianinie, co pozwala jej łączyć działalność społeczną z edukacyjną i rozwijaniem własnej pasji.

*Doświadczenie nauczyło mnie
uważności, cierpliwości
i tego, jak ważna jest
obecność drugiego człowieka.*

Gabriela Kurtyka

UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

AMERYKAŃSKIE INSPIRACJE DLA AMBASADORÓW
„POKOLEŃ W AKCJI”

Reprezentantki Citizen University z Seattle nadały wyjątkowy, międzynarodowy charakter trzydniowemu zjazdowi Klubu Ambasadorów programu „UTW – Pokolenia w Akcji”, który odbył się w Gdańsku.

Ich obecność wniosła perspektywę amerykańskich praktyk obywatelskich i stała się inspiracją do rozmów o tym, jak wzmacniać lokalne społeczności poprzez aktywność osób 60+.

W wydarzeniu uczestniczyło 28 Ambasaderek i Ambasadorów z całej Polski. Jak podkreśla Katarzyna Świątkiewicz, Kierownik Programowa PAFW: „Zależy nam na aktywizowaniu osób 60+ z położeniem nacisku na zaangażowanie społeczne, zwłaszcza w relacjach międzypokoleniowych. (...) W Klubie Ambasadorów stwarzamy przestrzeń dla wzmacniania ich potencjału i wymiany doświadczeń”.

Zjazd był okazją do powitania nowych członków Klubu oraz do prezentacji działań realizowanych w lokalnych społecznościach. Podczas „Targowiska Pomysłów” Teresa

Kuchta zaprezentowała inicjatywę „Nie łam się – ruszaj się – przełamuj stereotypy”, łączącą aktywność fizyczną z edukacją i integracją pokoleń. Joanna Bulandra opowiedziała o swoim udziale w Kongresie Kobiet, a Krystyna Kosk-Krzyżanowska o pracy w komisji konkursowej Narodowego Instytutu Wolności.

Ważnym wydarzeniem była także wizyta w Stacji Orunia – Gdańskim Archipelagu Kultury, gdzie zaprezentowano wystawę prac ambasaderek.

Klub Ambasadorów jest częścią przedsięwzięcia „Uniwersytety Trzeciego Wieku – Pokolenia w Akcji”, zrzesza około 30 aktywnych absolwentów programu i promuje społeczne oraz obywatelskie zaangażowanie seniorów.

Zależy nam na aktywizowaniu osób 60+ z położeniem nacisku na zaangażowanie społeczne, zwłaszcza w relacjach międzypokoleniowych.

Katarzyna Świątkiewicz
Kierownik Programowa PAFW

DZIAŁAJ LOKALNIE

WSPÓLNOTA JAKO SIŁA – PROF. JERZY HAUSNER
O WYZWALANIU ENERGII SPOŁECZNEJ

„Określenie ‘wspólne’ jest niezbędne do tego, aby energia społeczna mogła się rodzić” – mówił prof. Jerzy Hausner, były wicepremier, obecnie przewodniczący Rady Programowej Open Eyes Economy Summit, otwierając spotkanie z okazji 25 lat programu „Działaj Lokalnie”.

Wystąpienie o znaczeniu wspólnoty i współodpowiedzialności stało się jednym z najważniejszych akcentów spotkania, które odbyło się w grudniu w Warszawie; uczestniczyło w nim 140 przedstawicieli organizacji społecznych z całej Polski.

Gospodarzami byli Jerzy Koźmiński, Prezes PAFW oraz Paweł Łukasiak, Prezes Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce. Prezes PAFW przypomniał, że „Działaj Lokalnie” był jednym z pierwszych programów Fundacji i dziś stanowi „unikalny, w skali międzynarodowej, system wsparcia dla małych społeczności”.

Paweł Łukasiak zwrócił uwagę na kluczową rolę współpracy międzysektorowej: „Umiejętność budowania lokalnych partnerstw opartych na wolontariacie i współdzieleniu zasobów, ukierunkowanych na dobro wspólne, to jedna z kluczowych kompetencji przyszłości”. Podkreślił,

że wobec rosnących wyzwań i zagrożeń tylko współdziałanie organizacji, samorządów, przedsiębiorców i mieszkańców pozwala skutecznie odpowiadać na lokalne problemy. Ważną rolę w tym procesie pełnić 77 Ośrodków Działaj Lokalnie, które od lat prowadzą szkolenia, doradztwo, centra wolontariatu i wspierają lokalne inicjatywy.

Ogłoszono laureatów konkursu „Opowiedz” na najlepsze filmowe prezentacje projektów realizowanych w ramach programu. Wśród nagrodzonych znalazły się m.in. „Sport bez granic”, „Lokalnie, rowerowo #DaSię”, „Wspieramy bioróżnorodność” oraz „Dźwięki Zdrowia. Aktywna Koszarawa”.

Spotkanie było okazją do świętowania 25 lat działań na rzecz dobra wspólnego oraz rozmów o tym, jak wzmacniać lokalne społeczności w kolejnych latach.

Określenie ‘wspólne’ jest niezbędne do tego, aby energia społeczna mogła się rodzić.

Jerzy Hausner

SEKTOR 3.0

CYFROWI, ALE ŚWIADOMI: WNIOSKI
Z FESTIWALU SEKTOR 3.0

Czy autonomia to luksus, na który nas już nie stać? W czasach, gdy technologia wyprzedza nasze wybory, a sztuczna inteligencja kończy za nas myśli i zdania, Festiwal Sektor 3.0 zaprosił do czegoś więcej niż tylko dyskusji.

Chodziło o odzyskanie sprawczości. Pod hasłem „Reclaiming Autonomy” spotkało się ponad tysiąc osób z Polski i zagranicy – społeczników, edukatorów, przedstawicieli NGO i samorządów. Nie chodziło o prezentację narzędzi, lecz o refleksję nad tym, jak mądrze z nich korzystać. Wyjaśniła to Marta Niedźwiecka, autorka podcastu „O zmierzchu”: „Żeby dobrze zadbać o autonomię w cyfrowym świecie, potrzebujemy przede wszystkim zrozumieć, że jest bardzo wiele bytów, które próbuje nam tę autonomię odebrać (...) Żeby kultywować w sobie nie tyle głęboką nieufność, co taką standardową podejrzliwość, do czego mogą być użyte moje dane”.

Wśród zaproszonych prelegentów byli m.in. Dariusz Rosiak, prof. Sir David Omand, Natalia Hatałska, Eliot Higgins i Artur Kurasieński. Ich wystąpienia tworzyły opowieść o potrzebie krytycznej uważności i świadomego korzystania z technologii. Rozmowy dotyczyły prywatności, higieny cyfrowej i odpowiedzialności w świecie zdominowanym przez dane.

W warszawskim CIC Warsaw odbyły się praktyczne warsztaty prowadzone przez ekspertów z NASK, Orange,

Microsoft, CampusAI, Fundacji Panoptykon i Digital Creators. Uczestnicy uczyli się konfigurować uwierzytelnianie wieloskładnikowe (MFA), reagować na incydenty, chronić dane zespołów i korzystać z AI w sposób świadomy. Transmisję z pierwszego dnia obejrzało ponad 1000 osób, a na miejscu było obecnych niemal 200 uczestników.

Na głównej scenie poruszano również tematy osobiste – od redefinicji wolnego czasu po radzenie sobie z FOMO (Fear of Missing Out, czyli lęk przed tym, że coś nas omija). Z kolei Magdalena Bigaj zachęcała do praktykowania POMO (Proud Of Missing Out), dumy z „odpuszczania” cyfrowych bodźców. Jacek Królikowski, Prezes Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, przekonywał, że AI może zwiększać kontrolę, bo pozwala porządkować nadmiar informacji.

Festiwal był okazją do wręczenia Nagrody Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności. Otrzymała ją Federacja Polskich Banków Żywności za stworzenie systemu zarządzania nadwyżkami żywności, łączącego 31 oddziałów z producentami i NGO sami.

*Żeby dobrze zadbać
o autonomię w cyfrowym
świecie, potrzebujemy przede
wszystkim zrozumieć,
że jest bardzo wiele bytów,
które próbuje nam tę
autonomię odebrać.*

Marta Niedźwiecka
psycholożka

PROGRAM LIDERSKI PAFW

OD WASZYNGTONU PO MONTANĘ: WYZWANIA
POKOLENIOWE I PRACA Z MŁODZIEŻĄ

W dniach 20-30 lipca 2025 roku grupa jedenastu absolwentek i absolwentów Programu Liderckiego PAFW, wraz z tutorką oraz przedstawicielką Zespołu Fundacji Szkoły Liderstwa im. Zbigniewa Pełczyńskiego, wzięła udział w wizycie studyjnej w Stanach Zjednoczonych w ramach programu International Visitor Leadership Program.

Wyjazd został zorganizowany przez Departament Stanu USA we współpracy z Ambasadą USA w Polsce i był poświęcony tematyce wyzwań pokoleniowych oraz pracy z młodzieżą.

Program rozpoczął się w Waszyngtonie, gdzie uczestnicy odwiedzili instytucje publiczne, organizacje społeczne oraz inicjatywy wspierające młodzież z grup narażonych na wykluczenie. Szczególną wagę miało spotkanie z organizacją Life Pieces to Masterpieces, która wykorzystuje sztukę jako narzędzie wzmacniania odporności psychicznej i budowania wspólnoty. Ten etap wizyty umożliwił uczestnikom poznanie amerykańskich modeli wsparcia młodzieży oraz sposobów reagowania na wyzwania społeczne.

Najobszerniejsza część programu odbyła się w Montanie. Na University of Montana w Missouli uczestnicy zapoznali się z praktykami edukacji obywatelskiej, programami rozwoju przywództwa oraz inicjatywami wspierającymi młodzież z niepełnosprawnościami oraz ze społeczności rdzennych. Spotkania z Montana

World Affairs Council, 4-H Youth Development Program oraz Montana Youth Leadership Forum pozwoliły na analizę różnorodnych metod pracy z młodymi ludźmi. Szczególne wrażenie wywarł program R.I.S.E., wzmacniający tożsamość kulturową młodzieży z plemion rdzennych.

Ostatnim etapem wizyty było Ohio, gdzie uczestnicy poznali lokalne inicjatywy społeczne i modele współpracy międzysektorowej.

Wizyta przyniosła uczestnikom wymierne korzyści: możliwość porównania systemów wsparcia młodzieży, poznanie innowacyjnych metod mentoringu, rozwinięcie kompetencji liderckich oraz nawiązanie relacji, które mogą zaowocować przyszłymi projektami w Polsce.

„To była wyjątkowa okazja do obserwacji różnorodnych modeli pracy z młodzieżą oraz wymiany doświadczeń z praktykami z USA. Zdobyta wiedza i kontakty stanowią cenne źródło inspiracji dla działań realizowanych w naszych społecznościach” – mówi Marta Modzelewska, Koordynatorka sieci absolwenckiej i finansów programu.

Zdobyta wiedza i kontakty stanowią cenne źródło inspiracji dla działań realizowanych w naszych społecznościach.

Marta Modzelewska

Koordynatorka sieci absolwenckiej
i finansów Programu Liderckiego PAFW

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

AKADEMIA PRB: ROZWÓJ, RELACJE I NOWE SPOJRZENIE NA ROLĘ BIBLIOTEKI

Akademia Absolwentów Programu Rozwoju Bibliotek, uruchomiona w 2025 roku, wspiera rozwój kompetencji bibliotekarek i bibliotekarzy z wybranych placówek, które brały udział w jednej z pięciu rund PRB.

To pierwsza inicjatywa oparta na diagnozie potencjału, łącząca rozwój osobisty z pracą z coachem oraz doskonaleniem kompetencji specjalistycznych. W pierwszej edycji Akademii uczestniczyły 32 osoby pracujące w bibliotekach działających w miejscowościach do 50 tysięcy mieszkańców.

Program Akademii obejmował sześć trzydniowych zjazdów – cztery stacjonarne i dwa online. Każdy poświęcony był innemu obszarowi kompetencji. Uczestnicy i uczestniczki brały udział m.in. w warsztatach z zarządzania sobą w czasie, efektywnego odpoczywania i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu. Rozwijały także sztukę argumentacji i wystąpień publicznych potrzebnych do skutecznego prowadzenia działań rzeczniczych.

Integralnym elementem Akademii były kursy specjalistyczne, zakończone prezentacją pomysłów na wdro-

żenie nowych usług w bibliotekach. Uczestnicy i uczestniczki mogli wybrać jeden z trzech kursów: „Książka w centrum”, „Komunikacja – co nowego” i „Biblioteka na pomoc!”. Każda osoba zrealizowała także zadanie, na które otrzymała dofinansowanie. Projekty, przygotowane przy wsparciu mentorskim, były skierowane do zespołów bibliotecznych lub lokalnej społeczności i stanowiły okazję do praktycznego wykorzystania umiejętności zdobytych podczas Akademii.

„Jest ogromna lista tego, co Akademia mi dała: wzmocnienie poczucia własnej wartości, uświadomienie, że to co robię w pracy ma sens. Akademia nauczyła mnie odpoczywać i być dla siebie mniej wymagającą. Akademia to nowe kontakty, przyjaźnie, nowe spojrzenie i perspektywy, to morze pomysłów i inspiracji” – mówi Paulina Kaleta z Gminnej Biblioteki Publicznej w Masłowie.

*Jest ogromna lista tego,
co Akademia mi dała:
wzmocnienie poczucia
własnej wartości,
uświadomienie, że to co
robię w pracy ma sens.*

Paulina Kaleta

bibliotekarka, Gminna Biblioteka
Publiczna w Masłowie

PRO PUBLICO BONO

MISJA MIMO TRUDNOŚCI – WYNIKI UNIKALNEGO BADANIA MEDIÓW LOKALNYCH

Fundacja Media Forum zaprezentowała unikalny, pierwszy w Polsce raport dotyczący sytuacji zawodowej dziennikarzy lokalnych mediów.

Badanie, przeprowadzone w ramach programu „Media Forum. Rozwój Lokalny”, objęło 782 osoby pracujące w redakcjach w całym kraju – dziennikarzy, redaktorów naczelnych oraz osoby pełniące funkcje kierownicze. To największe i najbardziej kompleksowe badanie tego środowiska, jakie dotąd zrealizowano w Polsce.

Wyniki pokazują, że mimo trudnych warunków finansowych, konkurencji ze strony mediów wydawanych przez samorządy i rosnącego obciążenia psychicznego, dziennikarze lokalni wykazują wyjątkowo silne poczucie misji. Aż 92 procent badanych deklaruje satysfakcję z pracy, a 52 procent uważa swój zawód za misyjny. Wiele respondentów podkreśla odpowiedzialność za lokalne społeczności oraz rolę mediów jako instytucji kontrolnej.

Badanie ujawniło również skalę wyzwań: niskie wynagrodzenia, brak stabilności zatrudnienia, presję polityczną i ekonomiczną oraz rosnące obciążenie psychiczne.

Ponad połowa badanych pracuje na etacie, a najczęściej wskazywany poziom wynagrodzeń mieści się w przedziale 4000–5000 zł netto.

Jak zaznacza Katarzyna Sroczyńska z Fundacji Media Forum, wyniki badania przerosły oczekiwania Zespołu Programu: „Jesteśmy pod wrażeniem, jak duża jest świadomość w dziennikarzach tego, że uprawiają zawód misyjny. Ogromna część uczestników badania mówi o odpowiedzialności za to, co dzieje się ze społecznością lokalną. Nie przypuszczaliśmy, że to poczucie jest aż tak silne”.

Raport stanowi ważny punkt odniesienia dla organizacji wspierających media lokalne. Jako pierwsze tak szerokie badanie w Polsce dostarcza rzetelnej wiedzy o realnych warunkach pracy dziennikarzy i jest podstawą do dalszych działań wzmacniających niezależne media lokalne.

*Ogromna część
uczestników badania mówi
o odpowiedzialności
za to, co dzieje się ze
społecznością lokalną.*

Katarzyna Sroczyńska
Fundacja Media Forum

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

KIRKLANDYSTKI W AZJI CENTRALNEJ:
WSPÓŁPRACA, ROZWÓJ I SPOTKANIE ABSOLWENCKIE

Absolwentki Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda oraz przedstawicielki programu spotkały się w Astanie podczas regionalnego spotkania absolwentów z Azji Centralnej.

Wydarzenie zgromadziło stypendystki z Kazachstanu, Kirgistanu, Uzbekistanu i Tadżykistanu, tworząc przestrzeń do wymiany doświadczeń i prezentacji efektów działań realizowanych po zakończeniu stypendium.

Wizyta organizatorek programu Kirklanda rozpoczęła się od spotkań w Ambasadzie RP w Astanie oraz rozmów z przedstawicielami uczelni i instytucji publicznych. Dyskutowano o kierunkach rozwoju programu, możliwościach współpracy akademickiej oraz rosnącej roli absolwentek i absolwentów w życiu publicznym regionu. Podkreślano, że Kirklandyści coraz częściej pełnią funkcje eksperckie, edukacyjne i liderskie, a ich projekty mają realny wpływ na lokalne społeczności.

Najważniejszym punktem wizyty było spotkanie absolwentckie, podczas którego jego uczestniczki dzieliły się doświadczeniami z pobytu w Polsce, wdrażania projek-

tów społecznych oraz budowania współpracy polsko-kazachskiej i międzyregionalnej. Wiele uwagi poświęcono także inicjatywom edukacyjnym i działaniom na rzecz wzmocnienia kompetencji młodych liderów. Wydarzenie pokazało, jak silna i aktywna jest sieć Kirklandystów w Azji Centralnej – profesjonalna, zaangażowana i gotowa do wspólnych działań.

Wizyta w Astanie stanowi impuls do planowania kolejnych inicjatyw, w tym projektów społecznych, programów mentoringowych i działań wzmacniających współpracę międzynarodową. Jak ocenia Urszula Sobiecka, Dyrektorka Programu: „Spotkanie z absolwentkami w Astanie potwierdziło, jak ogromny potencjał drzemie w naszej społeczności w Azji Centralnej. To środowisko, które nie tylko utrzymuje kontakt z programem, ale realnie zmienia swoje otoczenie. Wizyta pokazała, że warto inwestować w relacje – bo to one budują trwałe efekty”.

Spotkanie z absolwentkami w Astanie potwierdziło, jak ogromny potencjał drzemie w naszej społeczności w Azji Centralnej.

Urszula Sobiecka

Dyrektorka Programu Stypendialnego
im. Lane'a Kirklanda

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

„SOFT POWER” CZY „SMART POWER” – LEKCJE Z 25 LAT WSPÓŁPRACY W REGIONIE

Program „Przemiany w Regionie” (RITA) podsumował 25 lat działalności, gromadząc w jednym miejscu ekspertów, liderów i partnerów współpracujących ze społecznością programu oraz Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i Fundacją Edukacja dla Demokracji.

Spotkanie, które odbyło się we wrześniu 2025 r. w Warszawie było okazją do rozmowy o tym, jak polskie doświadczenia transformacji od lat inspirowały działania społeczne w Europie Wschodniej, Kaukazie Południowym i w Azji Centralnej. Podkreślano, że „RITA” to nie tylko projekty, ale przede wszystkim ludzie i relacje, które tworzą trwałą sieć współpracy. Dyskutowano jak budować społeczeństwa odporne na kryzysy, wzmacniać lokalnych liderów i inspirować młodych do działania

W swoim wystąpieniu Prezes PAFW Jerzy Koźmiński, zwrócił uwagę na wyjątkową rolę programu: „RITA” od 25 lat nie tylko wspiera konkretne inicjatywy, ale również buduje trwałe relacje między ludźmi, a także instytucjami. Dzięki temu powstała sieć współpracy, która przetrwała zmiany polityczne i kryzysy. Efekty programu są widoczne w lokalnych społecznościach – w większej aktywności obywatelskiej, lepszym zrozumieniu mechanizmów demokracji i wzmocnieniu organizacji pozarządowych, które często działają w trudnych warunkach”.

Podkreślił szczególne znaczenie wsparcia dla Ukrainy i ukraińskich organizacji pozarządowych.

Agnieszka Mazur, Dyrektor Programowa PAFW, wskazała, że siłą polskich organizacji działających w Regionie jest ich profesjonalizm, głęboka znajomość lokalnych realiów oraz partnerskie podejście do współpracy. To właśnie te elementy sprawiają, że projekty realizowane w ramach programu „RITA” przynoszą trwałe efekty i realnie wzmacniają społeczności, w których są realizowane.

Spotkanie pokazało, że „RITA” pozostaje jednym z najważniejszych programów służących dzieleniem się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji i integracji europejskiej w Regionie – i że jego wpływ jest widoczny głównie tam, gdzie szczególnie liczy się konsekwencja, zaufanie i współpraca.

Siłą polskich organizacji działających w Regionie jest ich profesjonalizm, głęboka znajomość lokalnych realiów oraz partnerskie podejście do współpracy.

Agnieszka Mazur
Dyrektor Programowa PAFW

STUDY TOURS TO POLAND (STP)

INTEGRACJA POLSKI Z UE INSPIRACJĄ DLA UKRAIŃSKICH SAMORZĄDÓW

Jesienią 2025 roku przedstawiciele administracji regionalnej i lokalnej z Ukrainy uczestniczyli w wizycie studyjnej w Polsce, zrealizowanej przez Fundację Liderzy Przemian w ramach programu „Study Tours to Poland”. W wydarzeniu wzięło udział 16 osób z dziewięciu obwodów, odpowiedzialnych za integrację europejską i wdrażanie standardów UE na poziomie regionalnym.

Wizyta rozpoczęła się od spotkania w siedzibie PAFW w Warszawie, z udziałem Ambasadora Ukrainy w Polsce Wasyla Bodnara. „Dziękując za udzielane Ukrainie wsparcie, chcę podkreślić znaczenie wymiany doświadczeń z polskimi partnerami. Polska droga do UE jest dla nas cenną wskazówką, a współpraca regionalna pozostaje kluczowa w przygotowaniach Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej” – powiedział Ambasador.

Gospodarz spotkania, Grzegorz Jędrys, Dyrektor Operacyjny i Dyrektor Przedstawicielstwa PAFW w Polsce, wskazał na znaczenie aktywności Fundacji na rzecz Ukrainy, m. in. w ramach programu „Wspieramy Ukrainę”: „Od 2022 roku, we współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi, Fundacja angażuje się w działania na rzecz Ukrainy, która padła ofiarą brutalnej agresji ze strony Rosji, aktywnie włączając się przede wszystkim w inicjatywy pomocowe skierowane do uchodźców wojennych w Polsce. Na te działania przeznaczyła ponad 13 milionów złotych; skorzystało z nich ponad 116 tysięcy uchodźców w Polsce i 166 tysięcy osób w Ukrainie”.

Pierwszą część wizyty wypełnił blok ekspercki prowadzony przez doświadczonych polskich specjalistów i byłych komisarzy UE. Paweł Samecki omówił strukturę i proces podejmowania decyzji w Unii Europejskiej. Jan Truszczyński, główny negocjator akcesyjny po stronie RP, przedstawił przebieg polskich negocjacji członkowskich. Danuta Hübner wyjaśniła znaczenie wspólnego rynku i rolę UE jako instrumentu rozwoju. Inne zagadnienia poruszyli m.in. Jerzy Plewa (wspólna polityka rolna), Paweł Brusiło (polityka transportowa i energetyczna), Jan Olbrycht (decentralizacja i rola regionów), Jacek Woźniak (polityka spójności) oraz Ewa Synowiec (wspólna polityka handlowa).

Druga część wizyty odbyła się w województwie śląskim, głównie w Katowicach. Jej uczestnicy spotkali się z wojewodą Markiem Wójcikiem, dowiedzieli się o doświadczeniach Gliwic w wykorzystaniu funduszy UE oraz zapoznali się ze strukturą wdrażania polityki regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim.

Polska droga do UE jest dla nas cenną wskazówką, a współpraca regionalna pozostaje kluczowa w przygotowaniach Ukrainy do członkostwa w Unii Europejskiej.

Wasyl Bodnar
Ambasador Ukrainy w Polsce

WSPIERAMY UKRAINĘ

SCHRON, KTÓRY STAŁ SIĘ SZKOŁĄ

W ramach programu „Wspieramy Ukrainę” Fundacja Nefryt zrealizowała projekt „Dzieci w czasie wojny: stworzenie przestrzeni do nauki i rozwoju w schronach”, którego celem była poprawa bezpieczeństwa i warunków edukacyjnych w Liceum Czerwonoiwanowskim w obwodzie dniewpietrowskim.

Szkoła, położona około 80 kilometrów od linii frontu, zmuszona była prowadzić zajęcia w piwnicznych pomieszczeniach schronowych, które były zimne, wilgotne, zagrzybione i pozbawione podstawowych udogodnień sanitarnych.

Dzięki współpracy partnerów po stronie polskiej i ukraińskiej – Fundacji Nefryt i Organizacji Charytatywnej „Ruch Wolontariacki Czerwonoiwaniwskie Wiedźmoczki” – udało się kompleksowo odnowić i dostosować schron do potrzeb dzieci. Wymieniono 10 okien na takie, które są odporne na eksplozje, wzmocniono konstrukcję schronu, wykonano izolację drzwi, osuszanie i odgrzybianie, a następnie tynkowanie i malowanie ścian. Zainstalowano wentylację oraz zakupiono pięć grzejników olejowych, co umożliwia bezpieczne przebywanie w pomieszczeniach także zimą. Szczególnie ważnym elementem było stworzenie pełnej infrastruktury sanitarnej – montaż toalety z instalacją wodno-kanalizacyjną

zastąpił dotychczasowe prowizoryczne i niebezpieczne rozwiązanie.

Wolontariusze obu organizacji od początku współtworzyli projekt, dzięki czemu wszystkie działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców Czerwonoiwaniwki.

W efekcie 181 osób – uczniowie, pracownicy szkoły i mieszkańcy – zyskało bezpieczne, higieniczne i godne warunki do nauki oraz schronienia. Poprawa warunków edukacyjnych i sanitarnych ma charakter trwały i będzie służyć społeczności także po zakończeniu finansowania. „Dzięki wspólnemu wysiłkowi polskich i ukraińskich organizacji powstała przestrzeń, która realnie poprawia bezpieczeństwo dzieci i daje im szansę na rozwój mimo trwającej wojny. To przykład działania, które wzmacnia lokalną społeczność i zostawia trwały, bardzo potrzebny efekt” – mówi Martyna Bogaczyk, Prezeska Fundacji Edukacja dla Demokracji.

Dzięki wspólnemu wysiłkowi polskich i ukraińskich organizacji powstała przestrzeń, która realnie poprawia bezpieczeństwo dzieci i daje im szansę na rozwój mimo trwającej wojny.

Martyna Bogaczyk
Prezeska Fundacji Edukacja
dla Demokracji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

› SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA	60
› SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZONE NA DZIEŃ I ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2025 R.	63
› INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.	66

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2025 r.,
oraz Raport niezależnego biegłego rewidenta**

Deloitte Assurance Polska
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.
al. Jana Pawła II 22
00-133 Warszawa
Polska

Tel.: +48 22 511 08 11
Fax: +48 22 511 08 13
www.deloitte.com/pl

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Korporacją”), z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki, na które składają się: skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2025 roku, skonsolidowane sprawozdanie z działalności i skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony w tym dniu wraz z informacją dodatkową do skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zawierające streszczenie przyjętych kluczowych zasad rachunkowości („Skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone Skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie i we wszystkich istotnych aspektach, skonsolidowaną sytuację finansową Korporacji na dzień 31 grudnia 2025 r. oraz jej skonsolidowany wynik finansowy i skonsolidowane przepływy pieniężne za okres zakończony w tym dniu zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz przyjętymi zasadami rachunkowości.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania (ISAs). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego*.

Jesteśmy niezależni od spółek Korporacji oraz zgodni z zasadami etyki zawodowej określonymi w Podręczniku Międzynarodowego kodeksu etyki zawodowych księgowych (w tym Międzynarodowych standardów niezależności) („Kodeks etyki”) wprowadzonym przez Radę Międzynarodowych Standardów Etyki dla Księgowych. Wypełniliśmy nasze obowiązki etyczne zgodnie z Kodeksem etyki.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Odpowiedzialność Kierownictwa za Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownictwo jest odpowiedzialne za sporządzenie i rzetelną prezentację Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz za kontrolę wewnętrzną, którą Kierownictwo uznaje za niezbędną, aby umożliwić sporządzenie Skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Kierownictwo jest odpowiedzialne za ocenę zdolności Korporacji do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Kierownictwo albo zamierza dokonać likwidacji Korporacji, albo zaniechać prowadzenia działalności, albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Osoby sprawujące nadzór są odpowiedzialne za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Korporacji.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Sąd Rejonowy m. st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS 0001090371, NIP: 679-318-56-05, REGON: 383570500

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z ISAs zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podczas badania zgodnego z ISAs stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmowy, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Korporacji;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych przez Kierownictwo;
- wyciągamy wnioski na temat odpowiedniości zastosowania przez Kierownictwo zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Korporacji do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym lub jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Korporacja zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość Skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia oraz czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające odpowiednie dowody badania odnośnie do informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Korporacji w celu wyrażenia opinii na temat Skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Korporacji i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy osobom sprawującym nadzór informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Deloitte Assurance Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Warszawa, 30 kwietnia 2026 r.

Niniejszy dokument jest obcojęzyczną wersją oryginalnego raportu niezależnego audytora wydanego w angielskiej wersji językowej i wiążąca jest tylko wersja oryginalna. W przypadku rozbieżności między wersją polską i angielską, wersja angielska będzie rozstrzygająca

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

<u>AKTYWA</u>	
AKTYWA:	
Inwestycje wykazywane w wartości godziwej (Noty 3 i 6):	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	28 301 346 USD
Fundusz indeksowy typu exchange-traded fund – indeks giełdowy S&P500	46 397 104
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	19 890 676
Inwestycje alternatywne	206 057 748
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	25 827 152
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (Noty 3 i 5)	8 407 249
Należności z tytułu wykupu inwestycji	5 810 632
Grunty i środki trwałe netto (Nota 7)	3 804 468
Pożyczki pomniejszone o odpis aktualizujący wartość udzielonych pożyczek (Nota 9)	5 419 672
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa	61 675
Aktywa razem	349 977 722 USD
<u>ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO</u>	
ZOBOWIĄZANIA:	
Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	11 337 337 USD
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	235 744
Zobowiązania razem	11 573 081
AKTYWA NETTO (Nota 2):	
Podlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	-
Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	338 404 641
Razem zobowiązania i aktywa netto	349 977 722 USD

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego
Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

	Niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów
Zmiany aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Przychody z tytułu odsetek i dywidend	2 471 237 USD
Spadek aktywów netto niepodlegającym warunkom narzuconym przez fundatorów:	
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1 915 438
Koszty działalności operacyjnej	1 038 135
Koszty biura	209 036
Amortyzacja	140 740
Spadek aktywów netto razem	3 303 349
Dotacje (Nota 3)	(13 662 228)
Granty i spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów na przychody	(14 494 340)
Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji (Nota 6)	19 160 981
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji (Nota 6)	25 851 945 (5 631)
Strata netto z tytułu różnic kursowych (Nota 3)	
Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	30 512 955
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na początek roku	307 891 686
Aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów na koniec roku	338 404 641 USD

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów

30 512 955 USD

Korekty w celu uzgodnienia wzrostu wartości aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów

Ograniczenia przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej:

Zrealizowany zysk netto z tytułu inwestycji	(19 160 981)
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji	(25 851 945)
Strata netto z tytułu różnic kursowych	5 631
Odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek	115 004
Amortyzacja	140 740
Zwiększenie odsetek naliczonych od pożyczek	(848)
Zwiększenie odsetek naliczonych od inwestycji	(1 351)
Zwiększenie należności z tytułu umorzenia inwestycji	(5 810 632)
Spadek stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych aktywów	15 985
Spadek stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	(87 289)
Spadek stanu zobowiązań z tytułu dotacji	(888 073)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(21 010 804)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Wpływy ze sprzedaży/wykupu inwestycji	53 655 733
Wydatki na nabycie inwestycji	(38 520 835)
Udzielone pożyczki	(4 780 776)
Wpływy ze spłaty udzielonych pożyczek	5 351 749
Wydatki na nabycie środków trwałych	(23 628)
Wpływy netto z działalności inwestycyjnej	15 682 243

Wpływ zmiany kursu wymiany walut na środki pieniężne i ich ekwiwalenty 1 007 359

Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (4 321 202)

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku 12 728 451

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku 8 407,249 USD

Załączone noty (informacje dodatkowe) stanowią integralną część niniejszego Skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją, a wspólnie ze swoją jednostką zależną, „Korporacją”) to amerykańska organizacja non-profit, założona w dniu 11 sierpnia 1999 r. Fundacja została założona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (zwany dalej „Funduszem”) w celu realizacji zadań określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act of 1989”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych sprzyjających demokratyzacji polskiej polityki i urynkowaniu polskiej gospodarki.

Działania Fundacji koncentrują się na trzech głównych obszarach: (i) inicjatywach w zakresie edukacji, (ii) rozwoju społeczności lokalnych oraz (iii) upowszechnianiu polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji zadań związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną, której powierza zarządzanie danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizacją pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji. Fundacja nie posiada udziałów ani nie sprawuje kontroli w organizacjach zewnętrznych zarządzających programami.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo (zwane dalej „Przedstawicielstwem”), którego celem jest promowanie Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o. („PAFPIO”) jest osobno zarządzaną jednostką zależną Fundacji, zajmującą się udzielaniem pożyczek organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom i innym inicjatywom non-profit w Polsce. W dniu 31 maja 2011 r. Fundusz przekazał Fundacji 100% udziałów PAFPIO w formie dotacji. PAFPIO jest niezależnym i odrębnym od Fundacji podmiotem gospodarczym. Zważywszy, że Fundacja posiada wszystkie pozostające w obrocie udziały tego podmiotu, PAFPIO jest włączany do sprawozdań Fundacji zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”).

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki (US GAAP), Korporacja jest zobowiązana do prezentacji skonsolidowanych informacji o swojej sytuacji finansowej i działalności w podziale na dwie grupy aktywów netto: (i) aktywa netto niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów, które mogą być wydatkowane na dowolny cel, oraz (ii) aktywa netto podlegające warunkom narzuconym przez fundatorów, które mogą być wydatkowane wyłącznie zgodnie z określonymi przez fundatorów zastrzeżeniami. Na dzień 31 grudnia 2025 r. saldo aktywów netto w całości zaklasyfikowano

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

jako aktywa netto nieograniczone warunkami narzuconymi przez fundatorów; Korporacja nie posiadała aktywów netto wskazanych przez Radę Dyrektorów jako zastrzeżone.

3. PODSUMOWANIE ISTOTNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przygotowane zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych i zawiera dane finansowe Fundacji oraz PAFPIO, jedynej jednostki zależnej Fundacji. Przy konsolidacji wyeliminowano wszystkie salda rozliczeń wzajemnych i transakcji zawartych między tymi jednostkami.

Szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, które wpływają na wartość wykazywanych aktywów i pasywów, na (i) aktywa i zobowiązania warunkowe ujawnione na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również na (ii) przychody i koszty wykazywane w okresie sprawozdawczym. Faktycznie osiągnięte wyniki mogą różnić się od wartości szacunkowych.

Inwestycje według wartości godziwej

Korporacja ujmuje transakcje inwestycyjne w dniu ich zawarcia. Przychody z tytułu odsetek i dywidend, niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności. Inwestycje Korporacji wchodzą w skład aktywów Fundacji. Korporacja korzysta z usług profesjonalnych firm inwestycyjnych i doradców, którzy zarządzają inwestycjami i nadzorują ich stan. Szczegółowy opis inwestycji Korporacji wykazanych w wartości godziwej znajduje się Nocie 6. Inwestycje wyceniane w wartości godziwej klasyfikowane są zgodnie z „Hierarchią wartości godziwej” lub wyceniane w „Wartości netto aktywów (NAV)”. Szczegółowy opis stosowanych metod przedstawiono poniżej.

Inwestycje wyceniane w wartości godziwej, klasyfikowane zgodnie z hierarchią wartości godziwej

Inwestycje Korporacji sklasyfikowane jako wyceniane zgodnie z „Hierarchią wartości godziwej” są wyceniane w wartości godziwej i ujawniane zgodnie z „hierarchią wartości godziwej” przedstawioną w standardzie „Kodyfikacja standardów rachunkowości” (Accounting Standards Codification, ASC) temat 820, „Ujawnianie i wycena wartości godziwej” opracowanego przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (Financial Accounting Standards Board). Hierarchia wartości godziwej określa wartość godziwą jako cenę możliwą do uzyskania w standardowej transakcji sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania, przeprowadzonej między uczestnikami rynku w dniu wyceny.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

Klasyfikację inwestycji Korporacji zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawiono poniżej:

Poziom 1: Ta metoda wykorzystuje jako dane wejściowe notowane, niekorygowane ceny identycznych aktywów lub zobowiązań z aktywnych rynków, do których jednostka ma dostęp na koniec okresu sprawozdawczego.

Poziom 2: Dane wejściowe nie są cenami notowanymi na aktywnych rynkach, można je zaobserwować (bezpośrednio lub pośrednio) na rynku na koniec okresu sprawozdawczego, zaś wartość godziwą można ustalić przy użyciu modeli lub innych metod wyceny.

Poziom 3: Dane wejściowe to informacje, których nie można zaobserwować na rynku, ponieważ dane aktywa lub zobowiązania nie są przedmiotem obrotu (lub obrót ten jest bardzo mały), a jednostka sprawozdawcza wykorzystuje szacunki i założenia dotyczące wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym założenia dotyczące ryzyka. Dane służące do ustalania wartości godziwej są w dużej mierze oparte na subiektywnej ocenie. Ze względu na istotną niepewność tych szacunków wielkości te mogą znacząco różnić się od wartości wykorzystywanych w przypadku istnienia aktywnego rynku obrotu tymi aktywami i zobowiązaniami.

Poziom klasyfikacji instrumentu finansowego w ramach hierarchii wartości godziwej wyznacza się na podstawie danych wejściowych najniższego szczebla, które mają istotny wpływ na wycenę wartości godziwej. Poniżej przedstawiono opis metod wyceny instrumentów wycenianych w wartości godziwej, z uwzględnieniem ogólnej klasyfikacji tych instrumentów zgodnie z hierarchią wartości godziwej:

Akcje zwykłe i uprzywilejowane, fundusz indeksowy typu exchange-traded fund – indeks giełdowy S&P500, oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu (papiery wartościowe emitowane przez polski rząd) wycenia się na podstawie kursu zamknięcia podawanego przez najważniejsze giełdy. Akcje zwykłe i uprzywilejowane, fundusz indeksowy typu exchange-traded fund – indeks giełdowy S&P500 oraz niektóre papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu należą do pierwszego poziomu hierarchii wartości godziwej.

Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa i papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Są to publiczne jednostki inwestycyjne wyceniane na podstawie wartości NAV określonej przez zarządzające nimi podmioty. W przypadku publicznych funduszy inwestycyjnych wartość aktywów netto (NAV) stanowi cena rynkowa, klasyfikowana na pierwszym poziomie hierarchii wartości godziwej.

Inwestycje klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej, podlegające wycenie wartości aktywów netto

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto ze względów praktycznych wycenia się na dzień 31 grudnia 2025 r. w oparciu o NAV jednostki inwestycyjnej. NAV wylicza się jako wartość aktywów stanowiących własność tej jednostki inwestycyjnej, pomniejszoną o jej zobowiązania. Wartość godziwa inwestycji wycenianych na podstawie NAV stanowi część NAV przypisaną Korporacji i obejmuje inwestycje alternatywne oraz prywatny fundusz inwestycyjny— jednostki uczestnictwa:

Inwestycje alternatywne: Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV określoną przez podmioty nimi zarządzające. Inwestycje uznane przez jednostkę zarządzającą za niemożliwe do upłynnienia i/lub nieposiadające łatwej do sprawdzenia wartości rynkowej wycenia się na podstawie bieżących szacunków dokonanych przez zarządzających jednostkami inwestycyjnymi. Metody wyceny i dane wsadowe ustala zarządzający jednostką inwestycyjną.

Prywatny fundusz inwestycyjny— jednostki uczestnictwa: Inwestycja jest prywatną jednostką inwestycyjną wycenianą metodą NAV określoną przez podmioty nimi zarządzające. NAV prywatnego funduszu inwestycyjnego, o którym mowa powyżej, to cena jego jednostek uczestnictwa, która nie jest ceną notowaną na aktywnym rynku, lecz wyliczaną na podstawie inwestycji pozostających w obrocie na aktywnym rynku. Korporacja może dokonać wykupu inwestycji w dniu jej wyceny lub w krótkim terminie bez żadnych ograniczeń.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych Korporacja uznaje za ekwiwalenty środków pieniężnych wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy na dzień ich nabycia. Na dzień 31 grudnia 2025 r. Korporacja nie posiadała środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania.

Dotacje i zobowiązania z tytułu dotacji

Dotacje niepodlegające warunkom są ujmowane jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz zobowiązania z tytułu dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po zatwierdzeniu zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów oraz z chwilą podpisania umowy dotacji przez strony. Dotacje podlegające warunkom („Dotacje warunkowe”) są ujmowane w okresie, w którym warunek lub warunki dotacji są w znaczącym stopniu spełnione, jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz zobowiązania z tytułu dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po zatwierdzeniu zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów oraz podpisaniu umowy dotacji przez strony. W 2025 r. Dotacje warunkowe nie występowały.

Otrzymane granty

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

Granty niepodlegające warunkom narzuconym przez darczyńców wykazywane są jako dochód w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności w okresie, w którym (i) nastąpiło przekazanie grantu, lub (ii) podpisana została umowa grantu pomiędzy Korporacją a darczyńcą. Granty podlegające warunkom narzuconym przez darczyńców wykazywane są jako dochód w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności w okresie, w którym warunki danego grantu w zasadniczej części były spełnione. W 2025 r. nie otrzymano żadnych grantów.

Przychody z tytułu odsetek i dywidend

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się metodą memorialową. Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w okresie, w którym ogłoszona została wypłata dywidendy, jeżeli Korporacja była w posiadaniu danego papieru wartościowego na dzień ustalenia prawa do dywidendy.

Waluta obca

Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Korporacji jest dolar amerykański (USD). Walutą funkcjonalną Przedstawicielstwa Fundacji i PAFPIO jest polski złoty (PLN). Przychody i koszty denominowane w PLN przeliczane są na USD w ciągu roku po aktualnych kursach wymiany. Aktywa i zobowiązania denominowane w PLN przelicza się po kursie spot obowiązującym na koniec roku. Korekty z przeszacowania i przeliczenia ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako zysk (strata) netto z tytułu różnic kursowych.

Usługi świadczone bezpłatnie

Członkowie Rady Dyrektorów Korporacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Przewodniczący Rady Dyrektorów Korporacji („Przewodniczący”) otrzymuje honorarium z tytułu pełnienia swojej funkcji. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji, niebędący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za konsultacje wspierające programy Fundacji w Polsce. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2025 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów oraz Przewodniczącego wyniosło 89 319 USD.

Amortyzacja

Grunty i środki trwałe są początkowo wykazywane w cenie nabycia. Wszelkie środki trwałe oprócz gruntów, które nie podlegają amortyzacji, amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie użytkowania w następujący sposób: podniesienie wartości gruntu – 15 lat, budynki – 39 lat, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, meble i samochody – od trzech do pięciu lat.

Koszty działalności operacyjnej

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, honoraria wypłacane polskim członkom Rady Dyrektorów i Przewodniczącemu, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia, koszty administracyjne oraz podatek VAT i podatek dochodowy płacony przez

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

PAFPIO, a także odpisy PAFPIO aktualizujące wartość udzielanych pożyczek klasyfikowane są jako koszty działalności operacyjnej.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez kontrahenta. O ile odpowiednie dokumenty nie stanowią inaczej, Korporacja nie wymaga zabezpieczenia instrumentów finansowych ani kredytów, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2025 r. w Korporacji występowała ekspozycja kredytowa wynikająca głównie z instrumentów dłużnych wchodzących w skład jej portfela inwestycyjnego oraz z pożyczek udzielonych przez PAFPIO. Maksymalny poziom ryzyka poniesienia strat na tych aktywach odzwierciedlają odpowiednie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

4. DOTACJA Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Agencją Stanów Zjednoczonych ds. Rozwoju Międzynarodowego („USAID”), niezależną agencją wykonawczą Rządu Stanów Zjednoczonych, oraz w porozumieniu z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz (i) zwrócił 120 mln USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i (ii) wniósł pozostałe aktywa do Fundacji zgodnie z umową dotacji podpisaną między Funduszem a Fundacją (z późniejszymi zmianami, „Umowa dotacji”). Łączna kwota przekazana przez Fundusz Fundacji wynosi 255,3 mln USD. Umowa dotacji została rozwiązana wraz z likwidacją Funduszu w dniu 27 grudnia 2011 r., z wyjątkiem pewnych postanowień, które pozostały w mocy po jej rozwiązaniu („Postanowienia pozostające w mocy”), w tym postanowienia, zgodnie z którym Rząd Stanów Zjednoczonych zachował prawo żądania od Fundacji zwrotu aktywów otrzymanych od Funduszu. Zgodnie z zawiadomieniem z dnia 27 maja 2025 r. otrzymanym od USAID, USAID oficjalnie zakończyło sprawowanie nadzoru nad Fundacją, a Postanowienia pozostające w mocy utraciły moc prawną.

5. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI PŁYNNYMI

Fundacja polega na zwrotach ze swojego portfela inwestycyjnego („Portfel”), a PAFPIO opiera się na dochodach z tytułu odsetek z pożyczek udzielonych na wydatki operacyjne, które stanowią koszty poniesione w celu realizacji misji Fundacji i misji PAFPIO. Fundacja przyjęła politykę inwestycyjną regulującą zarządzanie Portfelem, która obejmuje politykę wydatków przewidującą, że roczne wydatki, obejmujące dotacje, koszty działalności operacyjnej i wydatki inwestycyjne, powinny opierać się na około 5,0% średniej wartości Portfela na koniec kwartału za ostatnie dwanaście kwartałów. W celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki pieniężne związane z działalnością operacyjną w ciągu jednego roku od dnia bilansowego, Korporacja dysponowała zasobami płynnymi w wysokości 8,4 mln USD w gotówce („Środki pieniężne na koniec roku”). Około 95% wydatków Fundacji to wydatki w polskich złotych. Środki pieniężne na koniec roku obejmują około 6 miesięcy wydatków w złotych. Ponadto, dzienna płynność wynosi 94,6 mln USD inwestycji Korporacji według wartości godziwej.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

6. INWESTYCJE WYKAZYWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Opis metodologii i założeń przyjętych do określania wartości godziwej Inwestycji Korporacji znajduje się powyżej w Nocie 3 „Inwestycje wykazywane w wartości godziwej”. Koszt, wartość godziwą i skumulowane niezrealizowane zyski z inwestycji na dzień 31 grudnia 2025 r. przedstawia poniższa tabela.

	Koszt	Wartość godziwa	Skumulowany niezrealizowany wzrost (spadek) wartości
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	17 260 101 USD	28 301 346 USD	11 041 245 USD
Fundusz indeksowy typu exchange-traded fund – indeks giełdowy S&P500	27 516 353	46 397 104	18 880 751
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	19 854 016	19 890 676	36 660
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	127 260 060	206 057 748	78 797 688
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	8 115 812	25 827 152	17 711 340
	200 006 342 USD	326 474 026 USD	126 467 684 USD

W poniższej tabeli przedstawiono niezrealizowaną amortyzację netto i zrealizowany zysk netto z inwestycji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2025 r.:

	Niezrealizowany wzrost / (spadek) wartości netto	Zrealizowany zysk / (strata) netto
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:		
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	1 104 188 USD	1 829 255 USD
Fundusz indeksowy typu exchange-traded fund – indeks giełdowy S&P500	5 748 237	1 052 680
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	(41 873)	121 347
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):		
Inwestycje alternatywne	15 385 855	12 794 880
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	3 655 538	3 362 819
	25 851 945 USD	19 160 981 USD

W poniższej tabeli przedstawiono inwestycje Korporacji na dzień 31 grudnia 2025 roku, wykazywane w wartości godziwej w poszczególnych okresach rozliczeniowych według poziomów hierarchii opisanych w Nocie 3:

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

	Ceny identycznych aktywów notowane na aktywnych rynkach (Poziom I)	Wyceniane w wartości aktywów netto	Razem
Inwestycje klasyfikowane według hierarchii wartości godziwej:			
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	28 301 346 USD	-	28 301,346 USD
Fundusz indeksowy typu exchange- traded fund – indeks giełdowy S&P500	46 397 104	-	46 397 104
Publiczny fundusz inwestycyjny – dochód stały	19 890 676	-	19 890 676
Inwestycje wyceniane w wartości aktywów netto (NAV):			
Inwestycje alternatywne	-	206 057 748	206 057 748
Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa	-	25 827 152	25 827 152
	94 589 126 USD	231 884 900 USD	326 474 026 USD
% całkowitej kwoty	29,0%	71,0%	100,0%

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2025 r. inwestycje Fundacji, po potrąceniu zewnętrznych i bezpośrednich wewnętrznych kosztów inwestycji, charakteryzowały się roczną stopą zwrotu wynoszącą (15,6%).

W poniższej tabeli przedstawiono informacje o inwestycjach Korporacji wycenianych ze względów praktycznych metodą wartości aktywów netto funduszy inwestycyjnych, sklasyfikowanych według strategii inwestycyjnej, na dzień 31 grudnia 2025 roku:

	Wartość godziwa	Częstotliwość wykupu	Okres od powiadomienia do wykupu	
<u>Inwestycje alternatywne:</u>				
Multi-strategy	50 656 120 USD	Raz na kwartał / w ciągu czterech kwartałów / w ciągu 12 kwartałów	65–75 dni	(a)
Rynki wschodzące	27 966 117	Raz w miesiącu	15 dni roboczych do 30 dni	(b)
Fundusze long/short	19 980 872	Rocznie	45–90 dni	(c)
Tylko fundusze long	74 555 468	Zob. nota.	Zob. nota.	(d)
Private equity	32 899 172	Niepodlegające możliwości wykupu	Nie dotyczy	(e)
	206 057 748			
<u>Prywatny fundusz inwestycyjny – jednostki uczestnictwa:</u>				
Międzynarodowe	25 827 152	Raz w miesiącu	10 dni roboczych	(f)
	231 884 900 USD			

Poza ujawnionymi w notcie (e) poniżej zobowiązaniami wynoszącymi łącznie 11,8 mln USD Korporacja nie posiada niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych. Kwota uzyskana

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

ostatecznie z potencjalnej sprzedaży inwestycji wycenianych w NAV różniłaby się prawdopodobnie od wartości godziwej tych inwestycji na dzień 31 grudnia 2025 r.

- a) **Multi-strategy:** Do tej kategorii należą alternatywne fundusze inwestycyjne, które realizują różnorodne strategie inwestowania, w tym long/short equity, event-driven, kredytowe, merger arbitrage, aktywa zagrożone, papiery wartościowe zabezpieczone aktywami, zamienne papiery wartościowe, transakcje prywatne i strategie optymalizacji kapitału, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych, jak również poza USA, i w krajach należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Wykupu dokonywać można (i) co kwartał dla 53% tej kategorii, (ii) w ciągu czterech kwartałów według stawki 25% NAV co kwartał dla 27% przedmiotowej kategorii, oraz (iii) w ciągu 12 kwartałów według stawki 1/12 NAV co kwartał dla 20% niniejszej kategorii.
- b) **Rynki wschodzące:** Niniejsza kategoria obejmuje dwa alternatywne fundusze inwestycyjne. Pierwszy fundusz odpowiada 58% tej kategorii i realizuje wyłącznie strategię long equity na rynkach wschodzących. Fundusz inwestuje głównie w spółki zlokalizowane w krajach objętych indeksem rynków wschodzących MSCI oraz indeksem rynków granicznych MSCI. Drugi fundusz, stanowiący 42% tej kategorii, inwestuje w papiery wartościowe spółek działających poza Stanami Zjednoczonymi, a w szczególności w Europie, Australii, Kanadzie i na Dalekim Wschodzie. W obu funduszach istnieje możliwość comiesięcznego wykupu.
- c) **Fundusze long/short equity:** Alternatywny fundusz inwestycyjny należący do tej kategorii realizuje strategię long/short equity, ukierunkowane na inwestycje w globalne technologie, media i telekomunikację. Istnieje możliwość corocznego wykupu.
- d) **Tylko fundusze long:** Kategoria ta obejmuje pięć inwestycji, które realizują poniższe strategie inwestowania:
 - I. jeden fundusz ukierunkowany jest na inwestycje w sektorze przemysłu, dóbr luksusowych i opieki zdrowotnej,
 - II. jeden fundusz inwestuje w spółki działające w sektorze ochrony zdrowia.
 - III. jeden fundusz inwestuje w spółki z siedzibą w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, na rynkach międzynarodowych i wschodzących,
 - IV. jeden fundusz inwestuje w międzynarodowe spółki large cap, oraz
 - V. jeden fundusz inwestuje w spółki small cap.

Fundusze podlegają kwartalnemu i rocznemu wykupowi, dla odpowiednio 28% i 57% przedmiotowej kategorii. Dla 15% tej kategorii wykup jest możliwy w dniu 31 grudnia 2026 r. za 150-dniowym uprzednim powiadomieniem, a następnie po upływie okresów 36-miesięcznych za 150-dniowym uprzednim powiadomieniem.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

- e) Private equity: Korporacja zainwestowała w czternaście funduszy private equity. Fundusze te nie kwalifikują się do wykupu, ponieważ oczekuje się podziału zysku po sprzedaży aktywów przez fundusze. Nie ma możliwości oszacowania okresu, w którym aktywa te zostaną sprzedane. Zgodnie z dokumentami funduszy podział zysku powinien nastąpić przed datą zakończenia każdej inwestycji, którą można przesunąć. Kategoria ta obejmuje:
- I. dwie inwestycje w fundusze private equity, inwestujące w północnoamerykańskim sektorze energetycznym, Korporacja zobowiązała się zainwestować w te fundusze 9,0 mln USD, po 4,5 mln USD w każdy. Na dzień 31 grudnia 2025 roku, wartość pozostałego zobowiązania Korporacji wobec tych funduszy wynosiła 0,2 mln USD. Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2022 i 2026 r.,
 - II. inwestycje w cztery fundusze private equity, inwestujące w rozwój i ekspansję jednostek z sektora opieki zdrowotnej, przede wszystkim w specjalistyczne środki farmaceutyczne, świadczenia terapeutyczne/farmakologiczne, technologie medyczne i sektory usług zdrowotnych; Korporacja zobowiązała się zainwestować 14,0 mln USD w te fundusze. Na dzień 31 grudnia 2025 roku, wartość jej zobowiązania wobec tych funduszy wynosiła 2,6 mln USD. Daty zakończenia funduszy przypadają odpowiednio na 2026, 2029, 2032 i 2032 r.,
 - III. inwestycja w dwa kryzysowe fundusze private equity specjalizujące się w inwestycjach w okresach kryzysu rynkowego. Fundusze są ukierunkowane na zakup papierów wartościowych firm na krawędzi bankructwa, przede wszystkim w USA i w krajach OECD; Korporacja zobowiązała się zainwestować w ten fundusz 10,0 mln USD. Na dzień 31 grudnia 2025 roku jej zobowiązanie wobec tego funduszu wynosiło 7,0 mln USD. Daty zakończenia pierwszego i drugiego funduszu przypadają odpowiednio na 2028 i 2032 r.,
 - IV. inwestycja w globalnie zdywersyfikowany portfel funduszy venture capital, która jest ukierunkowana także na możliwości współinwestowania; Korporacja zobowiązała się zainwestować 1,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2025 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,1 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na rok 2031,
 - V. inwestycja w fundusz funduszy dążący do stworzenia skoncentrowanego portfela zobowiązań pierwotnych i wtórnych wobec renomowanych i dobrze się zapowiadających funduszy venture capital, a także inwestycje bezpośrednie w spółki w fazie wzrostowej; Korporacja zobowiązała się zainwestować 1,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2025 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,1 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na rok 2035,

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

- VI. inwestycja w fundusz private equity inwestujący w spółki w najwcześniejszym etapie wzrostu i spółki o trwałym wzroście na rynkach prywatnych. Korporacja zobowiązała się zainwestować 0,5 mln USD w ten fundusz oraz, na dzień 31 grudnia 2025 r., wartość jej zobowiązania wobec tego funduszu wynosiła 0,1 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na rok 2031.
- VII. inwestycja w dwa kryzysowe fundusze private equity inwestujące w spółki z siedzibami głównie w USA, Chinach i Indiach, które są dynamicznie rozwijającymi się liderami rynkowymi specjalizującymi się w technologicznych innowacjach w usługach finansowych i internetowych, oprogramowaniach dla przedsiębiorstw oraz branży konsumenckiej. Korporacja zobowiązała się zainwestować w te fundusze 3,5 mln USD. Na dzień 31 grudnia 2025 r. Korporacja nie posiadała niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych. Daty zakończenia tego funduszu przypadają na rok 2031.
- VIII. jeden fundusz inwestycyjny („Fundusz dominujący”) realizujące strategię inwestycyjną polegającą na inwestowaniu w podmioty zarządzające funduszami wtórnymi poprzez zobowiązania wobec trzech funduszy bazowych należących do tej samej rodziny funduszy. Zobowiązania Funduszu dominującego wobec trzech funduszy bazowych w ujęciu procentowym i strategia inwestycyjna każdego z funduszy bazowych przedstawia się następująco: (i) Fundusz 1: 47% zobowiązań Funduszu dominującego. Fundusz 1 dokona nabycia udziałów komandytariuszy w wykupie, kapitale inwestycyjnym wysokiego ryzyka i funduszach typu growth equity, oraz okazjonalnie w funduszach nieruchomości, energii i innych funduszach bazowych specjalizujących się w poszczególnych sektorach, (ii) Fundusz 2: 22% zobowiązań Funduszu dominującego. Fundusz 2 wraz z Funduszem 1 dokonywać będzie inwestycji w udziały komandytariuszy w transakcjach o wartości co najmniej 25 mln USD, oraz (iii) Fundusz 3 dokonywać będzie inwestycji w udziały komandytariuszy głównie w transakcjach typu small-deal (całkowita kwota transakcji wynosi nie więcej niż 500 mln USD). Korporacja zobowiązała się zainwestować 5,0 mln USD w Fundusz dominujący, a pozostała do realizacji wartość zobowiązania wobec Funduszu dominującego wynosiła 1,7 mln USD. Data zakończenia tego funduszu przypada na rok 2034.
- f) Międzynarodowe: Kategoria ta obejmuje jeden fundusz inwestycyjny, którego celem jest osiągnięcie długoterminowego wzrostu przede wszystkim poprzez inwestowanie w zdywersyfikowany portfel papierów wartościowych spółek mających siedzibę w dowolnym kraju poza Stanami Zjednoczonymi. Fundusz inwestuje przede wszystkim na ustabilizowanych rynkach międzynarodowych, jednak część aktywów funduszu może być inwestowana na rynkach wschodzących. Wykupu dokonywać można co miesiąc.

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

7. GRUNTY I ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2025 r. grunty i środki trwałe obejmowały:

Grunty	1 913 359 USD
Podniesienie wartości gruntów	174 158
Budynek	2 769 692
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie	135 797
Umeblowanie i wyposażenie	278 757
Samochody	104 701
	5 376 464
Minus umorzenie i amortyzacja	1 571 996
Wartość księgowa netto	3 804 468 USD

8. METODA PORÓWNAWCZA I ALOKACJA WYDATKÓW

Wydatki na działalność Korporacji poniesione w celu realizacji misji Fundacji oraz misji PAFPIO są klasyfikowane jako dotacje i spadek aktywów netto niepodlegające i podlegające warunkom narzuconym przez fundatorów w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności („Spadek aktywów netto niepodlegających i podlegających warunkom narzuconym przez fundatorów i dotacji”), których klasyfikacja według metody porównawczej przedstawia się następująco:

	Spadek aktywów netto	Programy	Zarządzanie i Ogólne
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów:			
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	1 915 438 USD	1 265 539 USD	649 899 USD
Koszty działalności operacyjnej	1 038 135	279 136	758 999
Koszty biura	209 036	130 560	78 476
Amortyzacja	140 740	86 342	54 398
Spadek aktywów netto niepodlegających warunkom narzuconym przez fundatorów razem	3 303 349	1 761 577	1 541 772
Dotacje:			
Dotacje niepodlegające warunkom narzuconym przez fundatorów	13 662 228	13 662 228	-
Dotacje i spadek aktywów netto	16 965 577 USD	15 423 805 USD	1 541 772 USD

Wydatki na usługi w zakresie programów obejmują usługi świadczone na rzecz beneficjentów wypełniających misję Fundacji oraz misję PAFPIO („Usługi w zakresie programów”). Koszty zarządzania i koszty ogólne obejmują koszty wszystkich innych działań Korporacji, które związane są z Usługami w zakresie programów („Zarządzanie i kwestie ogólne”).

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

Wydatki przypisywane są do kategorii według metody porównawczej w następujący sposób: (i) wynagrodzenia i świadczenia pracownicze oraz amortyzacja są alokowane do odpowiednich kategorii na pracownika na podstawie szacunkowego czasu i wysiłku według metody porównawczej; (ii) koszty operacyjne są alokowane do stosownych kategorii (a) na pracownika na podstawie szacunkowego czasu i wysiłku według metody porównawczej lub (b) są przypisywane do kategorii Zarządzanie i ogólne na podstawie faktycznych wydatków poniesionych z powodu kosztów, które nie mają charakteru wydatków programowych; (iii) koszty biura alokowane są do odpowiedniej kategorii na podstawie metrażu i szacunków wyliczeń pracownika dotyczących włożonych czasu i wysiłku według metody porównawczej, oraz (iv) dotacje klasyfikowane są jako kategoria Usługi w zakresie programów.

9. POŻYCZKI I ODPISY AKTUALIZUJĄCE WARTOŚĆ POŻYCZEK

Pożyczki udzielane są przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO) i wykazywane w pozostałej do spłaty kwocie kapitału z naliczonymi odsetkami, pomniejszonej o wartość odpisu na wypadek nieściągalności pożyczki. Odsetki od pożyczek ujmuje się w przychodach i wylicza na podstawie pozostałych do spłaty kwot kapitału przy zastosowaniu odpowiedniej stawki. Z naliczania odsetek rezygnuje się w momencie wypowiedzenia umowy pożyczki lub powstania wątpliwości co do jej ściągalności.

Odpis aktualizujący wartość pożyczek jest utrzymywany na takim poziomie ustalonym przez kierownictwo PAFPIO, żeby jego wartość wystarczała do pokrycia potencjalnych strat w portfelu pożyczek. Wartość tę ustala się na podstawie ryzyka straty związanego z sytuacją konkretnego pożyczkobiorcy, w tym z jego sytuacją finansową, historią spłaty zobowiązań i wartością zabezpieczeń, a także innych czynników i szacunków, które podlegają zmianie w miarę upływu czasu. Szacunki ryzyka straty oraz wysokości odpisu od pożyczki mają charakter subiektywny, a ostateczna wysokość strat może się od nich różnić. Wartości szacunkowe podlegają okresowym przeglądom, których dokonuje kierownictwo PAFPIO. Niezbędne korekty ujmuje się w okresach, w których kierownictwo otrzymało informację o konieczności ich wprowadzenia. Odpis aktualizujący wartość pożyczek: (i) zwiększa się o kwoty rezerw na wypadek nieściągalności; (ii) zmniejsza się o kwoty pożyczek odzyskanych, na które uprzednio ujęto rezerwę na wypadek nieściągalności; (iii) zmniejsza się o odpisy. Działania windykacyjne kontynuuje się po spisaniu pożyczki w straty przez kierownictwo PAFPIO, co umożliwia odzyskania należnych kwot.

Zmiany stanu odpisu aktualizującego wartość pożyczek ujętego przez PAFPIO za rok zakończony dnia 31 grudnia 2025 roku są następujące:

Bilans otwarcia	221 953 USD
Dodatkowy odpis aktualizujący odniesiony w koszty operacyjne	115 004
Odzyskane pożyczki uprzednio objęte odpisem aktualizacyjnym	(4 535)
Pożyczki spisane	(87 077)
Korekta z tytułu przewalutowania	30 849
Bilans zamknięcia	<u>276 194 USD</u>

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

10. ZOBOWIĄZANIA BILANSOWE I POZABILANSOWE

Na dzień 31 grudnia 2025 r. Korporacja zatwierdziła 18 programów o łącznej wartości 13,3 mln USD, których realizacja była uwarunkowana zakończeniem negocjacji dotyczących dotacji i podpisania umowy dotacji, która zadowalałaby wszystkie strony. Po dniu 31 grudnia 2025 r. Fundacja podpisała umowy dotacji dotyczące tych programów na łączną kwotę wynoszącą 3,3 mln USD.

Jak ujawniono w notcie nr 6, na dzień 31 grudnia 2025 r. zobowiązania Fundacji wobec funduszy private equity wynosiły 11,9 mln USD. Po dniu 31 grudnia 2025 r. Korporacja sfinansowała przedmiotowe zobowiązania w kwocie 0,76 mln USD.

11. WOJNA W UKRAINIE I NA BLISKIM WSCHODZIE

Trwający w Ukrainie konflikt zbrojny i nałożone w związku z nim na Federację Rosyjską sankcje mogą wpłynąć na gospodarkę Polski, Europy i całego świata. Działania programowe Korporacji obejmują programy realizowane w Polsce, skierowane do przedstawicieli, partnerów, studentów i specjalistów z państw Europy Środkowo-Wschodniej, Kaukazu Południowego, Azji Środkowej, Ukrainy, Białorusi i Rosji. Fundacja przeprowadziła ocenę potencjalnego wpływu konfliktu na Bliskim Wschodzie. Na podstawie wyników oceny stwierdzono, że bliskowschodni konflikt nie ma bezpośredniego wpływu na działania programowe Fundacji.

Działania programowe Fundacji finansowane są ze zwrotów z portfela inwestycyjnego („Portfel”), na który sytuacja w Ukrainie, Rosji, Białorusi i na Bliskim Wschodzie nie ma istotnego bezpośredniego wpływu. Przywołane konflikty toczące się w tych państwach mogą wpłynąć na światowe rynki finansowe oraz ogólną sytuację gospodarczą, co może wywrzeć wpływ na niektóre założenia i szacunki związane z Portfelem. W rezultacie konieczne mogą okazać się korekty wartości księgowej Portfela w kolejnym roku obrotowym. Środki płynne dostępne dla Korporacji z nawiązką zaspokajają potrzeby finansowe w kolejnym roku obrotowym, a dotąd obecna sytuacja Korporacji nie miała negatywnego oddziaływania na działania programowe i inne.

12. STATUS PODATKOWY

Stany Zjednoczone Ameryki

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie art. 501(c)(4) amerykańskiego Kodeksu Podatkowego (ang. *Internal Revenue Code*). Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

Polska

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce. PAFPIO jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. W roku zakończonym

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
INFORMACJA DODATKOWA (NOTY) DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2025 R.

dnia 31 grudnia 2025 r., podatek dochodowy PAFPIO wyniósł 37 548 USD i został ujęty w kosztach operacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

13. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Korporacja oceniła wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego do dnia 30 kwietnia 2026 r., czyli daty sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, i uznała, że nie wystąpiły żadne dodatkowe zdarzenia wymagające uwzględnienia w formie korekt lub ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień i za rok zakończony dnia 31 grudnia 2025 r.

› RADA DYREKTORÓW	82
› ZARZĄD I PRACOWNICY	83

RADA DYREKTORÓW

* stan na czerwiec 2026

ANDREW NAGORSKI – PRZEWODNICZĄCY

Wielokrotnie nagradzany dziennikarz i pisarz, były korespondent zagraniczny i Senior Editor Newsweek International

ALFRED B. BIEĆ

Były Podsekretarz Stanu w Urzędzie Rady Ministrów, Sekretarz KERM, były Prezes Zarządu Banku PEKAO Nowy Jork i Banku Pocztowego

ANGELA BRAV

Była Prezes Zarządu Hertz International

SARA GAY FORDEN

Uznana pisarka, publicystka i dziennikarka kierująca zespołem reporterów w Bloomberg News

GEOFFREY HOGUET

Członek Zarządu GRH Holdings, LLC

JOHN KASNICKI

Dyrektor Zarządzający ds. Inwestycji, Summit Rock Advisors

KATARZYNA KIELI

Prezes i Dyrektor Zarządzająca Warner Bros. Discovery Poland and CEO TVN

JERZY KOŹMIŃSKI

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

KATARZYNA MANISZEWSKA

Ekspertka ds. umiędzynarodowienia edukacji, badaczka bezpieczeństwa międzynarodowego, autorka publikacji naukowych

STEPHEN D. MULL

Prorektor ds. Polityki Zagranicznej Uniwersytetu Virginia, były Ambasador USA w Litwie i Polsce

SYLWIA WILKOS

Producent i reżyser filmowy, Prezes Moondragon Film; wykładowca akademicki nauk humanistycznych

CZŁONKAMI RADY DYREKTORÓW BYLI:

MAREK BELKA – w latach 2000-2010

JOSEPH C. BELL – w latach 2000-2025

MICHAŁ BONI – w latach 2000-2008

ANNA FORNALCZYK – w latach 2001-2025

CHRISTOPHER R. HILL – w latach 2010-2022

DAVID NIEMIEC – w latach 2011-2020

CARLA H. SKODINSKI – w latach 2009-2022

JOHN P. BIRKELUND † – w latach 2000-2019

FREDERICK M. BOHEN † – w latach 2003-2013

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI † – w latach 2000-2015

COLIN G. CAMPBELL † – w 2000 roku

JOHN H'DARMS † – w latach 2000-2002

ROBERT G. FARIS † – w latach 2000-2015

ALEKSANDER KOJ † – w latach 2000-2010

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI † – w latach 2000-2026

NICHOLAS A. REY † – w latach 2000-2009

ZARZĄD I PRACOWNICY

* stan na czerwiec 2026

Prezes Fundacji

JERZY KOŹMIŃSKI

Dyrektor Operacyjny, Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce

GRZEGORZ JĘDRYS

Dyrektorzy Programowi:

RADOSŁAW JASIŃSKI

JOANNA LEMPART

MARIANNA HAJDUKIEWICZ

AGNIESZKA MAZUR

Kierownicy Programowi:

MIROŚLAW CZYŻEWSKI

KATARZYNA ŚWIĄTKIEWICZ

KALINA GRZESZUK-ZAJĄCZKOWSKA

Główna Księgowa

AGNIESZKA KWIATKOWSKA

Kontroler Finansowy Programów

JUSTYNA PODRAZA

Specjalista ds. Public Relations

PRZEMYSŁAW ZAROŃ

Księgowość

GRAŻYNA SKRZYPIEC

Asystenci / Administracja:

JULIA CHĘCIŃSKA

JULIA SOWA

RAFAŁ KUCHARUK

Dyrektor Finansowy

i Sekretarz Rady Dyrektorów

NORMAN E. HASLUN III

Starszy Konsultant

C. DOUGLAS ADES

**POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI
PRZEDSTAWICIELSTWO W POLSCE**

ul. Królowej Marysieńki 48
02-954 Warszawa
tel. (48 22) 550-28-00
e-mail: paff@pafw.pl
pafw.pl